

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 304 — GOD. VII.

ŠIBENIK, 9. SRPNJA 1958.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Veličanstvena proslava na Sutjesci 70.000 ljudi na Tjentištu

PROSLAVI PRISUSTVOVALI PREDSJEDNIK UAR NASER I PREDSJEDNIK FNRJ TITO

Na Tjentištu — na Dan borca svečano je proslavljena petnaesta godišnjica historijske bitke, na Sutjesci.

Proslavi su prisustvovali predsjednik Ujedinjene Arapske Republike Gamal Abdel Naser i predsjednik Republike Tito s najvišim jugoslavenskim državnim i političkim rukovoditeljima.

Na Tjentištu su se, uz bivše borce proslavljenih brigada, koje su prije 15 godina sudjelovale u probjancu neprijateljskog obruča, našli i mnogi bivši članovi savezničkih bojnih jursija pri Vrhovnom štabu NOV i POJ kao i delegacije međunarodnih organizacija bivših ratnika.

Već rano izjutra na zbornom mjestu okupilo se oko 70.000 ljudi. U 8 sati Vrhovni komandant oružanih snaga drug Tito, u društvu predsjednika Naser, primio je raport od druga Koče Popovića. Poslije raporta drug Tito izvršio je smotru postrojenih jedinica, sastavljenih od bivših boraca sa Sutjeske. Potom je sekretar Saveznog izvršnog vijeća pročitao Ukaz o odlikovanjima brigada i pratećeg bataljona Ordenom narodnog heroja.

Praćen bduševljenim pozdravima boraca i naroda, predsjednik Tito s predsjednikom Naserom, na čelu povorke bivših boraca, krenuli su prema kosturnici, u kojoj počinjavu posmrtni ostaci 3301 boraca palih u historijskoj bitci. Vijeće su prvo položili predsjednik Tito i predsjednik Naser, a zatim šefovi domaćih i stranih delegacija, koje prisustvuju proslavi. Pošto je odana počast palim herojima, predsjednik Tito i predsjednik Naser uputili su se na prostrani plato Tjentišta, gdje je održan veličanstveni zbor.

Pozdravljajući goste, zbor je otvorio predsjednik Narodne skupštine Bosne i Hercegovine Đuro Pucar, koji je dao riječ predsjedniku Republike drugu Titu. Oduševljenju naroda i boraca sa Sutjeske nije bilo kraja. Kanjonom Sutjeske dugo su odjekivali poklici i pjesma Titu.

Burno pozdravljen, govorio je zatim predsjednik Ujedinjene Arapske Republike Gamal Abdel Naser. Riječi predsjednika Naser bile su stalno prekidane ovacijama prijateljstvu između naroda Jugoslavije i Ujedinjene Arapske Republike.

Predsjednik Saveza boraca Na-

Kninjani, borci sa Sutjeske poklonili drugu Titu spomen knjigu

Savez boraca kninske općine, u čast proslave 15-godišnjice bitke na Sutjesci primio je vrlo lijepu Spomen knjigu učesnika kninske općine u borbama na Sutjesci, koju su preživjeli borci, prilikom proslave na Tjentištu, predali drugu Titu.

rodnooslobodilačkog rata Jugoslavije Aleksandar Ranković pročitao je zatim Povelju zahvalnosti, koja je uručena drugu Titu u znak priznanja za historijske zasluge u borbi za stvaranje nove Jugoslavije. Predsjednik Tito zahvalio se na odanom priznanju kraćim govorom, koji je okupljeni narod popratilo spontanim manifestacijama.

Oko 10 sati završen je glavni dio svečanosti na Tjentištu. Predsjednici Naser i Tito i ostali visoki gosti napustili su počasnu tribinu. Preživjeli borci i ostali učesnici proslave uputili su se zatim prema kosturnici da odaju počast palim herojima.

Utisci sa proslave na Tjentištu

Nezaboravni doživljaji

Uslijed općeg plana prevoženja preživjelih boraca sa Sutjeske iz cijele Dalmacije, kolona preživjelih boraca sa kotara Šibenik krenula je 2. srpnja, noću, tih i nečujno, kao i onih dana prije 15 i više godina, kada je polazila u partizane.

Rano ujutru odmah smo se negdje oko Muća uključili u impozantnu kolonu od preko 40 autobusa u kojima se nalazilo preko 1200 preživjelih boraca sa Sutjeske iz Dalmacije, koje su mase naroda uzduž cijelog puta sačekivali i ispraćali s oduševljenim pozdravima: »Sretan put drugovi!, pozdravite druga Tita!« Usput smo održali i dva mitinga — u Imotskome i Mostaru, tako da je naš put bio i politička manifestacija naroda i njegovih junaka sa Sutjeske.

Već u toku samog puta, bilo je dirljivih susreta starih veterana sa Sutjeske, koji su se ponovo sastali poslije 15 godina. Put nas je vodio kroz krševitu Hercegovinu, čiji narod nas je oduševljeno pozdravljao. Nezapamćen doček koji nam je pripremio narod Mostara je nezaboravan.

Na Sutjesku smo stigli kasno u noć, a sutradan rano ustali smo da bi se vidjeli sa stariim znancima. Trebalo je samo posmatrati te bezbrojne susrete. Svugdje smo osmjeh, čvrst stisak ruke, zagrljaj a zatim... suze su šle same. Uzbudjenje i sjećanja na one kojih nije bilo među nama. Dirljiv je bio momenat kada smo se svrstali u ratne jedinice u kojima smo bili prije 15 godina. Mnogi su nedostajali, bilo nas je malo, misli su bile usmjerene na poginule, a oči su letjele po vrhovima gdje su oni pali.

Ono što smo doživjeli ta dva dana na Sutjesci ostat će nezaboravno u uspomeni. Teško je izdvojiti koji utisci su važniji ili značajniji, da li oni kada su nas posjetili odmah izjutra i pozdravili naši ratni komandanti — Peško Dapčević, komandant divizije; generalpukovnik Ljubo Vučković, komandant II. dalmatinske brigade, koji se dugo zadržavao kod nas, a zatim predveče došao je u

naš logor i drug Tito, da posjeti junake iz bitke na Barama. B.o.je oduševljen. Pitao nas je kako se osjećamo, sjećamo li se onih teških dana prije 15 godina, koliko nas je danas na okupu.

Nikad neću zaboraviti tu večer na ona 2 sata provedena sa drugom Titom, Naserom kraj logorske vatre, gdje je bila prisutna velika masa boraca, koji su imali tu sreću da saznaju gdje se momentano nalazi drug Tito i da budu u njegovoj blizini. Program koji je to veče izvela ekipa koja se je u toku NOR nalazila pri Vrhovnom štabu, pjesme koje su oduševile Naseru, priče i vicevi iz ratnih dana, u kojima su pored druga Tita i njegovih najbližih suradnika, učestvovali i Branko Čopić, vatre po okolnim brdima i Savinu grobu, gdje su se vodile najteže bitke prije 15 godina, impozantno su djelovale na sve nas.

Nama je bilo teško što nismo bili u stanju povesti nekoliko majki poginulih na Sutjesci. Jedinica koja je uspjela da ode sa nama bila je majka poginulih na Sutjesci Skračić Jaka ud. Nikole iz Murtera, koja je predstavljala sve majke iz Dalmacije, čiji su sinovi pali na Sutjesci. Zaslužuje

pažnje njeno držanje na grobnici hiljada palih boraca. Pošto je, onako gorda i ponosna, bez suza, pozdravila sve pale borce iz Dalmacije u ovoj velikoj borbi, u ime njihovih majki, obratila se tim junacima sa nekoliko dirljivih riječi, pozivajući ih da ustanu da vide ovu veličanstvenu proslavu i druga Tita. Taj momenat je bio tako dirljiv da je velika masa ljudi pitala odakle toliko snage tog stari. Mnogi su plakali, ganuti ovim gestom.

Nezaboravan je i onaj momenat kada nas je u stroju obilazio drug Tito. Svakog borca je pogledao u oči, ponosan, kao što je to rekao, što stoji na čelu takvih junaka. A kada je počeo govoriti o t.oj velikoj borbi i herojima koji su tu pali, suze su išle i same bez njegove volje. Kada je drug Aleksandar Ranković pročitao Povelju u kojoj su narod Jugoslavije odali priznanje drugu Titu za njegovu velika djela, nastao je momenat koji se ne zaboravlja. Drugu Titu prilazili su, jedan po jedan, njegovi najbliži suradnici, čestitali mu, ljubili ga, a mi, njegovi borci, radosni i ponosni što imamo druga Tita, pjevali smo, »Druže Tito, mi ti se kunemo«.

Uz Iseljenički tjedan

ZNAČAJAN RAD MATICE ISELJENIKA HRVATSKE

Piše: Božo Prpić, tajnik Matice iseljenika Hrvatske

Svrha osnivanja našeg društva povratnicima, kao i iseljenicima, prilikom njihovog posjeta svojoj staroj domovini. To su osnovni zadaci Matice, zbog kojih je na ona osnovana 1951. godine. Međutim, praksa u radu nameće i druga pitanja, koja su vezana za život iseljenika. Ako uzmemo činjenicu da se samo iz Hrvatske nalazi oko 1 milijun ljudi u iseljeništvu, od kojih mnogi žele i traže što tješnju kulturno-prosvjetu i općedruštvu vezu i

suradnju sa zemljom iz koje su se iselili i kojom su rodbinski vezani — onda je jasna raznovrsnost i širina djelatnosti našeg društva. Matica se stalno zalaže za što širu kulturnu vezu i suradnju sa našim iseljeničkim društvima i pojedincima. Već davno naši ljudi u iseljeništvu žele i traže što češće posjete naših pojedinih kulturnih društava. To najbolje svjedoči njihov srdačan doček i posjet na priredbama takvih dru-

Povelja zahvalnosti predsjedniku Titu

U danima kada se radilo o životu i smrti svih naših naroda,

Ti si, druže Tito, obavijen dimom požara, čitavome svijetu krvlju i barutom objavio, da se ni topovskim ždrijelima ni konopu krvnika ne ćemo pokloniti nikada.

Tvoj poziv na ustanak, što si ga potpisao kao sekretar Komunističke partije Jugoslavije početkom ljeta godine tisuću devetstotina četrdeset prve, odjeknuo je čitavom našom zemljom u potmulu grmljavinu prvih partizanskih laguma.

Nadahnete nepokolebljivom vjerom u pobjedu revolucije, riječi Tvoga poziva nisu bile samo glas humanog protesta protiv svirepog i podlog umorstva jedne izdane i pregažene zemlje. Tvoj glas zaorio je kao zov bojne trube na otpor protiv moćnih neprijateljskih vojski. Kada je usred porobljene Evrope, prasak naših narodnih pušaka navijestio pobjedu najosnovnijih ljudskih prava.

Od Beograda i Užica do Bihaća i Slunja, od Banije i Papuka do Fruške gore preko Igmana, Jahorine, Kozare i Grmeča, od Romanije i Maglića do Drvara i Soče, od Sandžaka, Durmitora i Makedonije, od Kosmeta do Dunava i Drave, Ti si stupao na čelu četa iz bitke u bitku, a za Tvojim zastavama slijedili smo Te kao što te slijedimo i danas, uvjereni, da je put naše Partije za nas jedini put do pobjede, za koju je žrtvovalo svoje živote više od petnaest stotina tisuća našega svijeta.

Sla već i petnaestogodišnju pobjedu na Sutjesci, mi se danas, druže Tito, usred ove veličanstvene grobnice sjećamo Tvojih riječi, kojima si kao komandant Narodne oslobodilačke vojske odao priznanje svim mrtvim i preživjelim borcima jedinstvene bitke, kada su čete golog, bosog i gladnog ljudstva uspjele da poraze deset puta brojnijeg i nerazmjerno jače naoružanog neprijatelja.

Pred gordim dostojanstvom smrti Tvojih palih vojnika, koji su uz šum bučnih slapova ove planinske vode krvlju posvjedočili vjernost svojoj zemlji i idealima međunarodne, proleterske solidarnosti, Ti si, druže Tito, priznao borcima, komandirima i političkim komesarima Prve, Druge, Treće i Sedme divizije, Prve majevičke i Šeste istočnobosanske brigade, najviša ratna svojstva, kakva treba da imaju vojnici revolucije.

Najvišim svojstvima revolucionara, Ti si, druže Tito, bio uzorom od prvoga dana kako si se pojavio na čelu naše Partije, svijestan postojano kako treba htjeti da se smrtna opasnost prevlada pobjedonosnom voljom svim premoćnim snagama usprkos.

Još od Užica jeseni 1941., Ti si jasno spoznao da neprijatelja treba napasti usred vlastitog strateškog i političkog tabora i tako si se za svojim brigadama pojavio pred Sarajevom i Rijekom, Ljubljanom i Zagrebom, već početkom tisuću devetstotina četrdeset i druge. A kada su se Tvoje čete pod udarom premoćnih snaga povukle od Karlovca i Slunja preko Like i Grmeča, Ti si dalekovidno odredio, da treba zauzeti Prozor, pregaziti Neretvu i protivnika razbiti na crnogorskim, hercegovačkim i sandžackim vrletima. Tako si Sutjesku i Zelengoru, Maglić i Volujak pretvorio u slavne pobjede, i u trenutku kada je neprijateljska vrhovna komanda bila već potpisala kolektivnu smrtnu osudu za sve Tvoje opkoljene i na smrt osuđene borce, Ti si, razbivši vatrene obruče, smjelo prodro na sjever od Sarajeva do Višegrada, oslobodivši čitavu istočnu Bosnu. Tri mjeseca kasnije, u novembru 1943., Ti si već u Jajcu, položio temelje današnje naše federativne socijalističke republike.

Historijska borba za novu Jugoslaviju, zajednicu ravnopravnih i slobodnih naroda, borba je svih nas, i sve naše pobjede vezane su za Tvoje ime i imena Tvojih boraca, komandira, političkih komesara, i svih Tvojih političkih suradnika.

Ponosni na svoju slavnu borbu i veličanstvene uspjehe u stvaranju novih demokratskih socijalističkih odnosa, narodi Jugoslavije, izriču Ti, druže Tito, puno priznanje za Tvoje neprolazne zasluge kao prvom vojniku naše Partije i revolucije.

Edvard Kardelj, Jovan Veselinov, Đuro Pucar, Lazar Koliševski, Vladimir Bakarić, Miha Marinko, Petar Stambolić, Blažo Jovanović, Aleksandar Ranković.

Tjentište, 4. jula 1958.

štava. Tako su u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi go-stovala društva »Tanec« i »Kolo«, čije su priredbe bile masovno posjećene, kako od strane iseljenika tako i od ostalog naroda, čemu su mnogo doprinjeli i naši iseljenici u tim zemljama.

No, nije samo riječ o posjeti naših kulturnih društava iseljenicima, već i obratno. Naime i naša iseljenička društva i pojedini is-

(Nastavak na 2. stran.)

Povodom donošenja Općeg zakona o školstvu

Osmogodišnja škola

Povodom donošenja Općeg zakona o školstvu, prvog zakona izglasanog na zasjedanju novozabrane Savezne narodne skupštine, konačno je reforma školstva ozakonjena. Poslije četiri godine sistematskog proučavanja i intenzivnog rada na određivanju fizionomije i zadataka škole, te drugih vaspitnih i obrazovnih ustanova, a poslije mnogo uložene truda u pronalaženju sistema obrazovanja i vaspitanja, koji će odgovarati ne samo našoj socijalističkoj stvarnosti, već i teoretskim i praktičnim dostignućima savremene domaće i strane moderne pedagogije. Konačno je ovim zakonom položen temelj za dosljedno i postepeno formiranje cjelokupnog školskog sistema. Osnovna je karakteristika zakona u tome, što on jasno postavlja principe vaspitanja i obrazovanja i što utvrđuje nove savremene oblike organizacije ustanova i vaspitno-obrazovnog procesa u njima.

Reforma školstva ima zadatak, da na školskom i odgojnom planu nađe najpogodniji organizacioni i pedagoški obrazac za postojeće duboke preobražaje u našem društvenom životu, da novi školski sistem kao cjelina i pojedine kategorije škola pomažu razvitak u socijalističkom pravcu. Socijalistički društveni odnosi i kao osnova u izradi novog školskog sistema utječu na određivanje društvene uloge i odgojno-obrazovne zadatke savremene škole.

Jedna od osnovnih karakteristika starog naslijeđenog školskog sistema jeste dualističko, antidemokratska, antisocijalna, te stručno-pedagoški neopreparirana podjela škole: na gimnazijsko-akademske, koje zauzimaju centralno mjesto u starom sistemu i jedino one otvaraju mladim ljudima vrata u više škole, te na razne stručne, pedagoški i društveno manje vrijedne i podređene sa gotovo nikakvim mogućnostima daljnjeg školovanja, bez perspektive napredovanja kroz visoke škole i usavršavanja u struči. Dakle: podcjenjivanje običnih radnih stručnih zanimanja i običnog rada neskolovanih i manje skolovanih ljudi, te podizanje akademskih od produktivnog rada odvojenih zvanja. Da je takav školski sistem danas neodrživ u daljnjoj izgradnji društvenih odnosa, ne treba dokazivati: već zato, što postoje u našem društvenom razvitku elementi, koji vrše pritisak u pravcu napuštanja ostataka naslijeđenog i požurome izgradnju novog demokratskog školskog sistema.

Notorno je, da već danas značajan broj mladih ljudi pohoda obaveznu osmogodišnju školu u osmogodišnjem trajanju ne samo u gradovima, kotarskim centrima, industrijskim bazenima i centrima komuna, već i u mnogim većim selima. A u preostalim selima, već se sada u raznim prelaznim oblicima napušta školovanje u četverogodišnjem trajanju i prelazi se na duže školovanje na putu ka ostvarenju obaveznog osmogodišnjeg školovanja. Škola u osmogodišnjem trajanju nije više škola, koju prolaze samo budući gimnazijalci, već je postala škola i onih, koji se nakon obaveznog školovanja orijentiraju neposredno za industrijske i druge stručne škole, ili ostanu u selu u poljoprivredi. Time obavezno školovanje u osmogodišnjim školama postaje osnova cjelokupnog školskog sistema. Ona je preduslov svakog daljnjeg školovanja i životne orijentacije. To je jedna od osnovnih tekovina, od koje polazi reforma školstva. Osmogodišnja škola postaje obrazovna i odgojna ustanova svih društvenih slojeva. A proces razvijanja stručnog školstva donijetog na osnovu zakona o školstvu zauzimat će u budućnosti novo mjesto u sistemu odgoja i obrazovanja, te porasta njegovog društvenog značenja. Stoga ukoliko će se uspješnije ostvarivati osmogodišnje školovanje, u toliko će se uspješnije rješavati i spremanje raznovrsnih kvalificiranih radnika, tehničara i ostalih masovno potrebnih stručnih kadrova. Zakon o školovanju mora omogućiti daljnje školovanje i onim mladim ljudima, koji nisu prethodno uzeli gimnazijsku školsku orijentaciju, već isključivo stručnu.

Obavezno osmogodišnje školovanje provodi se u zajedničkim osmogodišnjim školama jedinstvenog tipa po zajedničkom nastavnom planu i programu, koji će našoj mladoj jugoslavenskoj generaciji pružiti jedinstveno zajedničko i osnovno znanje o prirodi i društvu, te zajednički društveni i moralni odgoj, a isto omogućiti joj prilagodavanje uslovima i potrebama kraja u kojem živi, no

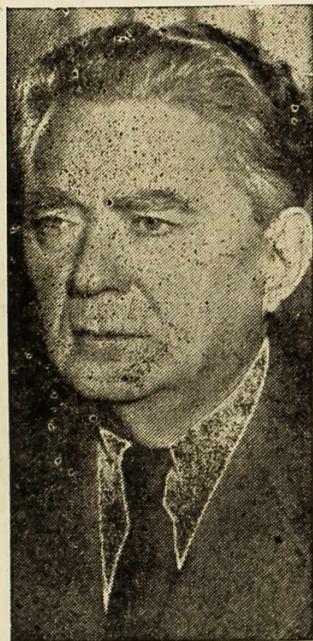
koje ne će izmijeniti jedinstveni obrazovni i odgojni sadržaj osnovnog zajedničkog plana i programa. U osmogodišnjim školama na selu poklanjati će se naročita pažnja poljoprivredi i zadrudnim organizacijama. Na pr. u Dalmaciji: šumarstvu, maslinarstvu, vinogradarstvu, voćarstvu, ribarstvu, pomorstvu i stočarstvu. Svim mladim ljudima bez obzira na kasniji životni poziv, treba omogućiti, da u životnom razdoblju od sedme do petnaeste godine života dobiju što solidniju osnovicu općeg obrazovanja i društvenog odgoja, da bi postali vrijedni građani naše socijalističke zajednice. Oni treba da se u potpunosti osposobe za aktivno učešće u društvenom upravljanju, te za stvaralačko pristupanje svim problemima svoje struke, ne gubeći nikada i nigdje iz vida, makar postojale razlike u pojedinim sredinama, jedinstvo jugoslavenske socijalističke zajednice i jedinstvo odgojnih, obrazovnih zadataka tako potrebnih i značajnih za formiranje lika mladog čovjeka. Razlike u razvijenosti i za-

ziranja jedinstvenog tipa osmogodišnje škole. Zadatak narodnih republika, kotara i komuna bit će, da u skladu sa općim naporima za podizanje i napredak nerazvijenih krajeva pronalaze najpovoljnije puteve i sredstva i primjenjuju najprikladnije prelazne oblike za kretanje u pravcu ostvarivanja jedinstvenog tipa osmogodišnjih škola tamo gdje to nije moguće već danas neposredno ostvariti. Svakako će biti potrebno, da se u svakom kotaru izradi perspektivni plan potpunog realiziranja osmogodišnjeg školovanja u doglednom periodu, koji bi sadržavao razvoj školske mreže osmogodišnjih škola, školskih centara, školski prostor i opremu, prelazne oblike, nastavnički kadar i sl.

Za neposredno prelazanje sa četverogodišnjim na petogodišnje šestogodišnje škole ondje, gdje to dozvoljava broj učenika i učitelja, postoje mogućnosti već danas bez neklih novih materijalnih izdataka i u manjim selima s manjim brojem učenika. Za prelazanje sa šestogodišnjem na osmogodišnju školu, potrebno je prije svega ispuniti prvi i najglavniji uslov osposobljavanja postojećeg učiteljskog kadra za rad u višim razredima pružanjem mogućnosti stručnog obrazovanja putem obaveznih seminara. Iako se takvim palijativnim sredstvom putem seminara ne može dostići nivo i kvalitet razvijene osmogodišnje škole, ipak će se postignuti izvjesna mogućnost daljnjeg razvijanja i napredovanja učenika i u takovoj osmogodišnjoj školi u manjenog nivoa i kvaliteta. To će značiti mnogo više, nego škola sa petogodišnjim ili šestogodišnjim trajanjem. Radi što boljeg i uspješnijeg rada u takovim školama, mogli bi se povremeno angažirati nastavnici iz onih osmogodišnjih škola, gdje ih ima, koji bi periodično pružali pomoć nastavi. A mogli bi se angažirati i stručnjaci iz kulturnih i privrednih centara, koji bi održavali predavanja i seminare. Razumije se, da i organizacija putujućih izložbi, ekskurzija radi pregleda tehničkih, privrednih, i kulturnih ustanova ne smije nikako manjkati: za takove škole. Komuna treba da u svakoj godini osigura materijalna sredstva za te izložbe i ekskurzije.

Stvaranje zajedničkih centara osmogodišnjih škola za šira školska područja, u kojima je moguće formirati zajednički sedmi i osmi razred za učenike iz okolnih petogodišnjih i šestogodišnjih škola već se praktikuje sa uspjehom i u našem šibenskom kotaru. A ondje, gdje nijedno od ovog nampomenutog nije moguće postići, mogli bi se uvesti obavezni zimski tečajevi za one školske obveznike, koji su završili samo četverogodišnju ili šestogodišnju školu, a nisu stariji od petnaest godina. A bit će da postoje i druge mogućnosti i oblici. Bitno je čim prije

Piše:

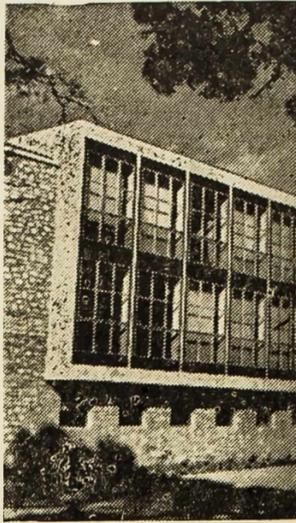

Dr. Ivan Ribar

stalosti pojedinih područja, ne samo u svakoj republici, već i unutar kotara i prema tome nemogućnosti da se u svim školskim centrima odmah neposredno i do kraja sprovede do detalja sve ono, što ide ka jedinstvenom odgojnom i obrazovnom cilju, ne smije biti zapreka na putu real-

15-godišnjica bitke na Sutjesci

Proslava u Kninu ...

na jedan ili drugi način potpuno napuštati nedovoljno obavezno školovanje u četverogodišnjem ili šestogodišnjem trajanju i ostvarivati u dogledno vrijeme uslove punog osmogodišnjeg školovanja ondje gdje ne postoji. Zbog postojeće nemogućnosti za ostvarivanje potpunog, stotocentnog osmogodišnjeg školovanja, koji zavisi od daljnjeg porasta materijalnih i kadrovskih mogućnosti, ne smiju se nikako dovoditi u pitanje postavljani ciljevi izraženi u donesenom zakonu o školstvu.

Uoči proslave grad je poprimio svečan izgled. Istaknute su zastave na javnim mjestima, ustanovama i domovima, industrijskim objektima i gradilištima. Na posebno uređenim izlozima ispisan su prigodne parole. Omladina je širom Krajine predveče zapalila vatre i krijesove na brdima: U Domu JNA održana je akademija. Poslije uvodne riječi članovi KUD-a »Željezničar« iz Novog Sada izveli su, pred brojnom publikom, reviju narodnih pjesama i igara. Na Dan borca izvršeno je polaganje vijenaca na kosturnici palih boraca, koja se nalazi u spomen parku u Kninskom Polju. Vijence su položile osnovne organizacije Saveza boraca, Udruženje rezervnih oficira i odred izviđača i planinika. Polaganju vijenaca prisustvovala je mnogo građana i mještana iz Kninskog Polja i Vrpolja.

I na ostalom području općine položeni su vijenci i cvijeće pred spomenike palim borcima u Mo-

PREDAVANJE POTPUKOVNIKA DUŠANA PLENČE

U okviru proslave na Sutjesci i Dana borca, 1. jula u Domu JNA, potpukovnik Dušan Plenča, održao je pred velikim brojem slušalaca predavanje o ustanku naroda kninske krajine.

krom Polju, Očestovu, Radučicu, Golubčuću, Strmicu i Vrbniku. U ostalim selima na grobovima palih boraca položeni su vijenci.

... i Šibeniku

U Šibeniku je na svečan način proslavljena 15-godišnjica bitke na Sutjesci i Dan borca. Već nekoliko dana ranije grad je bio ukrašen državnim, partijskim i nacionalnim zastavama i transparentima. Izložene su i fotografije palih boraca u Narodnooslobodilačkom ratu. Jedan zlog je bio ukrašen slikama Narodnih heroja. Na sam Dan borca predstavnici političkih i boračkih organizacija položili su vijence na grobove palih boraca i na spomen-ploče u gradu.

U čast 15-godišnjice bitke na Sutjesci u gradu su održane kulturne i sportske manifestacije. Članovi KUD-a »Željezničar« iz Novog Sada izveli su na Trgu republike program, koji je bio sastavljen od narodnih pjesama i igara. U gradskoj luci je održana jedriličarska regata.

Uz Iseljenički tjedan

RAD MATICE ISELJENIKA HRVATSKE

(Nastavak sa 1. strane)

iseljenici - umjetnici iz raznih krajeva svijeta posjećuju svoju staru domovinu Jugoslaviju i daju u njoj priloge, čiji su programi uglavnom vezani za kulturni život njihove stare domovine.

Mnoge iseljeničke organizacije i pojedinci obračuju se na nas za razni materijal (muzičke note i instrumente, gramofonske ploče, za raznu literaturu iz kulturnog i prosvjetnog života kod nas, traže narodne nošnje i sl.) Svakog traženi materijal ako se radi o manjim količinama Matica nabavi i pošalje. U koliko se, međutim radi o većim količinama mi zainteresirano uputimo na neku ustanovu, koja ima mogućnosti da to pošalje. Sve tražene informacije o turizmu i kulturnom životu kod nas, Matica rado i u najkraćem roku šalje našim iseljenicima.

Ali ne radi se samo o kulturnoj suradnji, već i o drugim raznim formama veza i suradnje s iseljenicima i njihovim društvima. Tako na pr. naše bolnice i druge zdravstvene ustanove vrlo često dobivaju od iseljenika stručne članke

Upoznajući našu javnost o ekonomskoj i moralnoj podršci iseljenika, mi kod naroda razvijamo istinski i topli osjećaj prema svojoj braći, koji su se iselili sa rodne grude, ali ne zato što nisu voljeli, već zato što ih je gonila bijeda i tuđinska vladavina na njihovom ognjištu.

Naši javni i kulturni radnici znaju, da je nacionalna historija tijesno vezana za iseljavanje iz naše zemlje — bilo iz ekonomskih bilo iz političkih razloga — te da ona ne bi bila potpuna, ako ne bi obuhvatila i iseljenike. Svjesna te činjenice Matica je uzela na sebe zadatak, da prikuplja materijal iz kulturnog, ekonomskog i prosvjetnog i opće društvenog života naših ljudi u iseljeništvu. U ovom važnom i zamašnom zadatku oče-kujemo svestranu pomoć naših iseljenika iz svih krajeva svijeta.

Od oslobođenja do danas mnogi su se ljudi povratili u staru domovinu. Među njima ima i takvih, koji su došli bez ikakve imovine, a neki su donijeli nešto ušteđevine. U posljednje vrijeme znatan broj dolazi kao uživaoci mirovine ili invalidnine zemalja u kojima

Jedan od važnih zadataka, koji je Matica uzela na sebe, jeste priprema dokumentarnog filma za iseljenike. Koordinacioni odbor iseljeničkih Matice završio je film »Zavičaj«, koji je dokumentarnim prikazivanjem obuhvatio mnoge krajeve Jugoslavije. Naša Matica sada priprema svoj kratkometražni dokumentarni film, koji će ponajviše obuhvatiti krajeve Hrvatske, ali će biti zastupljene i ostale naše republike.

Iako naše društvo raspolaže sa dosta skromnim materijalnim sredstvima (prihodi se naši, međutim, stalno povećavaju preplatama na časopis Maticu, prodajom kalendara i drugih publikacija, kao i obolnim dobrovoljnim priložima iseljenika), do sada smo uspjeli dodijeliti stipendiju izvjesnom broju djece naših iseljenika, za studiranje na raznim fakultetima kod nas. U skladu sa svojim materijalnim mogućnostima Matica će to činiti i u buduću.

Naše društvo redovno izdaje mjesečnik »Maticu« i »Maticin« iseljenički kalendar, i neke druge povremene publikacije, koje su namijenjene iseljenicima. Časopis

Piše: Božo Prpić, tajnik Matice iseljenika Hrvatske

na raznim jezicima, koji se uspješno koriste kod nas. Slično je i s ostalim granama kulturnog, ekonomskog, socijalnog i društvenog života.

Punim se pravom danas može reći, da naši iseljenici prenose iskustvo o kulturnom, socijalnom pa i ekonomskom životu između njihove nove i stare domovine.

Upoznavanje naše javnosti o životu iseljenika, njihovoj moralnoj i materijalnoj pomoći staroj domovini, Matica vrši na razne načine. Jedan od vidova je kampanjski, koji se vrši u vrijeme »Iseljeničkog tjedna«. Tada se koristi sva naša štampa i radio stanice: tjedan dana preko svih naših radio stanica održavaju se razna predavanja o iseljenicima, a u novinama se pišu članci o njima. Članke i predavanja pripremaju pojedini članovi našeg društva — uglavnom povratnici i ljudi koji su vezani uz iseljenički rad. Skoro u svim novinama i časopisima koji izlaze u našoj zemlji, objavljuju se čitavi stupci o iseljeničkom životu.

Važno je spomenuti da tema o iseljenicima našoj čitalačkoj publici nikada nije suvišna ni dosadna. To uostalom znaju novinari, pa o tome rado i često pišu.

Naša je javnost prilično upoznata o raznoraznoj pomoći iseljenika kroz decenije. Ni je rijedak slučaj da se u našoj štampi iznose brojke — radi se o milijardama — o pomoći iseljenika Jugoslaviji.

Kad Matica ističe pomoć iseljenika našoj zemlji, onda nikada ne zaboravi Hrvatsku bratsku zajednicu i druge iseljeničke organizacije, koje su u svim teškoćama, kroz koje je prolazila naša zemlja, nesebično i nepristrano pomagale svoj »stari kraj«.

su živjeli. Tim ljudima koji su proveli skoro cijeli život izvan rodne grude, potrebna je pomoć dok se ne snađu u novim uslovima života. Nekima treba stan i namještaj, drugima zaposlenje, sredivanje radnog staža, mirovine i sl. Mnogi se od njih obračuju na Maticu i traže razne savjete. U svim slučajevima Matica za te ljude učini sve što je u njejoj mogućnosti. Matica isto tako vodi brigu o smještaju, prihvatu i zaposlenju ljudi koji se repatriiraju iz raznih krajeva Evrope i drugih zemalja.

Svake godine na tisuće iseljenika dolaze u posjet svojoj staroj domovini kod turisti. Većina se tih ljudi vraća u Glavni odbor Matice iseljenika Hrvatske — ako dolaze u Zagreb — ili kotarske odnosno mjesne odbore našeg društva, koji su organizirani u svim krajevima, odakle ima više naših iseljenika.

Iseljenici koji dolaze u posjet staroj domovini nisu kao obični turisti, koji se kreću po unaprijed određenim turističkim krajevima u kojima postoji smještaj i prijevozna sredstva. Njima je potrebna naša pomoć ili uputstva u vezi prijevoza do njihova kraja. Nekima treba produživanje vize, za neke su potrebna izvjesna objašnjenja kod carinskih organa, jer sobom nose više raznih poklona rodbini, koje treba osloboditi carine. Zatim mnogi kupuju i nose natrag razne narodne nošnje, gramofonske ploče, muzičke note i drugi materijal potreban za kulturno-prosvjetni rad i život iseljenika.

Ima mnogo slučajeva kad je potrebna pomoć ili savjet iseljenicima — turistima, koji uvijek dolaze od strane odbora našeg društva.

i sve druge naše publikacije iseljenici rado čitaju, jer oni pišu o onom što njih najviše interesira iz naše domovine, u njima izlaze vijesti o životu iseljenika u raznim krajevima svijeta, pa se na taj način prenaša iskustvo o kulturnom i društvenom životu iseljenika u raznim dijelovima svijeta.

U odnosu na naše poslovanje mi imamo puno razumijevanje i stalnu podršku od strane naših vlasti i svih kulturnih i javnih radnika. To se može, pored ostalog, objasniti činjenicom, da je skoro svaki čovjek iz Hrvatske rodbinski vezan s iseljenicima. Stoga se u odborima našeg društva i nalaze ljudi, koji rade sa velikom toplinom i srdačnim osjećajima prema svojoj braći u iseljeništvu.

Naša suradnja s iseljenicima dolazi iz iskrenih pobuda i osjećaja iako smo svijesni činjenice, da se većina tih ljudi nikad više ne će povratiti u svoju staru domovinu, jer su u novoj domovini osnovali obiteljski život, prigriplili je kao svoju rodnu domovinu ili domovinu svoje djece i unučadi. Nas iskreno raduje svaki uspjeh iseljenika u novoj domovini. Mi želimo i stalno ističemo da je potrebna, da se naši iseljenici upoznaju što bolje sa domovinskim jezikom, kulturom i običajima te da steknu — kao što i jesu u svim zemljama svijeta — glas vrijednih radnika, lojalnih, i cijenjenih građana njihove nove domovine. Ljudi sa takvim osobinama, takvim ugledom i ponosom ne će zaboraviti ni svoj materinski jezik, niti će se stidjeti svog porijekla i domovine iz koje su došli ili iz koje potječu njihovi predci.

Gdje na godišnji odmor

Murter

Centralno turističko područje, sa prostranom lukom Hranina i uvalom Slanica, okrenuto u smjeru jugozapada Kornatskom arhipelagu.

Svega 2 km udaljenosti od Murtera smještena je Slanica na kojoj se nalaze dva pansiona kapaciteta 72 ležaja.

Od smještajnih kapaciteta u Murteru ima 220 soba sa preko 400 ležaja po cijeni od 100 do 150 Din.

Tri vrlo ukusno smještene ugostiteljske objekta osiguravaju dnevnu ishranu sa cijenom od 370 do 400 dinara za tri obroka. Omogućeno je samostalno kuhanje po privatnim kućama uz vrlo pristupačne cijene.

Kupalište po čitavom prostranom pojasu luke Hranina, sa mnogobrojnim uvalama pokriveni borovom šumicom, pružaju pravi užitek kupaćima.

Izletišta za Kornatsko otočje udaljenosti 5 n/m organiziraju po potrebi mještani Poljoprivredna zadruga i Turističko društvo sa ribarskim brodovima.

Svakodnevne saobraćajne veze sa Šibenikom, autobusom preko Martinske i brodom, zatim pomorske veze sa Betinom, Pirovcem, Biogradom i Zadrom.

Sve točne i brze informacije kao i rezervacije dobiju se preko Turističkog društva Murter.

Betina

Od smještajnih kapaciteta ima 60 ležaja, sa cijenom od 100 do 150 dinara. Ishrana osigurana u mjesnoj gostionici, tri obroka 300 dinara. U kućnoj radinosti može se samostalno kuhati.

Mjesto za vrijeme turističke sezone živo i obogaćeno raznovrsnim sportskim priredbama na vodi.

Izlet za Murter, Tjjesno, Pirovac i Kornatsko otočje, mogu se organizirati u dogovoru sa mještanima i turističkim društvom.

Radi svoga bogatstva u povrće, Betina zauzima prvo mjesto, pa je upravo radi toga pristupačna za mališane.

Saobraćajne veze svakodnevno sa Šibenikom autobusom i brodom.

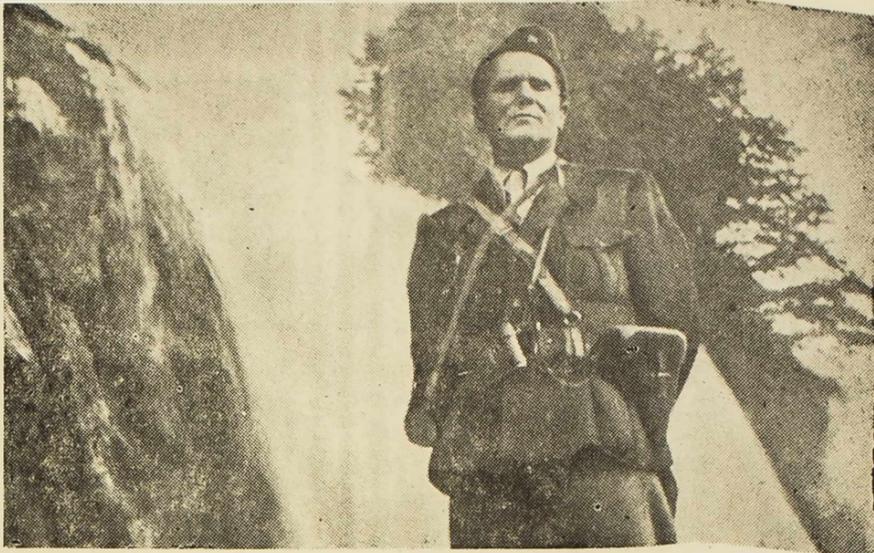
Informacije i organizaciju ljetovanja osigurava turističko društvo Betina.

Spomenik borcima I. dalmatinske proleterske brigade na obali Sutjeske

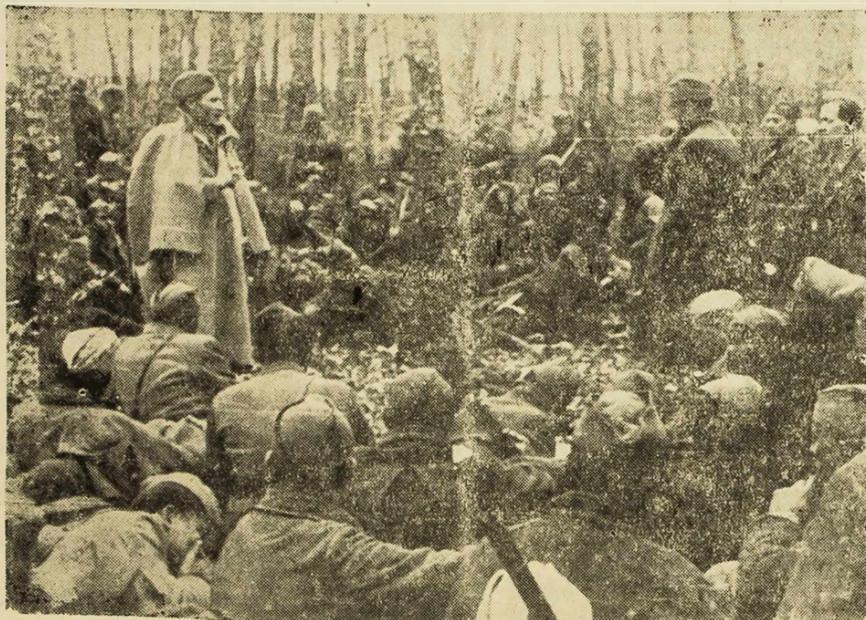

Ranjenici su prešli Sutjesku

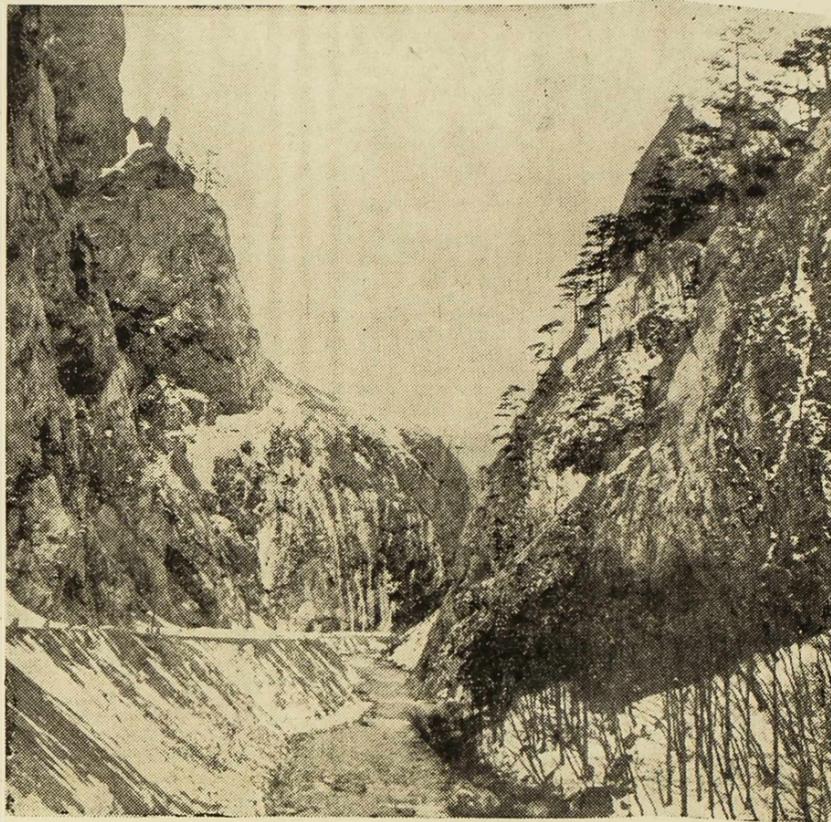
Vrhovni komandant NOV i POJ drug Tito.

SUTJESKA

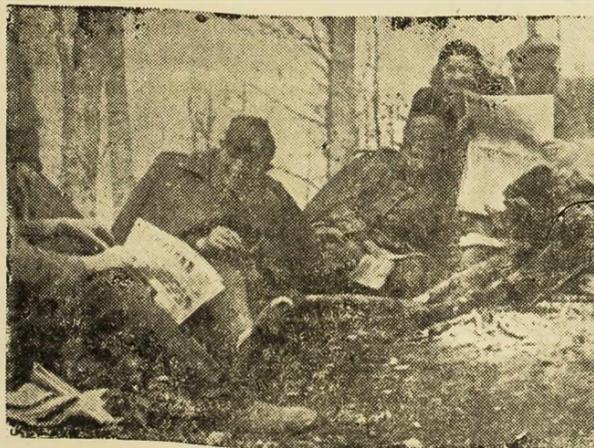

Dogovor pred odlučnu bitku

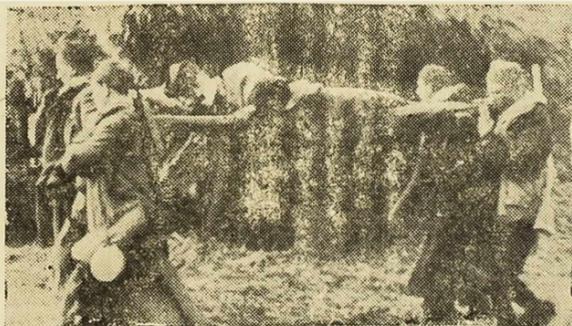
**NAŠA
SLAVA
I PONOS**

Kanjon Sutjeske — mjesto nečuvanog junaštva naših boraca.

Za vrijeme predaha

Prenošenje ranjenika

Iz posljednjih borbi za oslobodenje zemlje

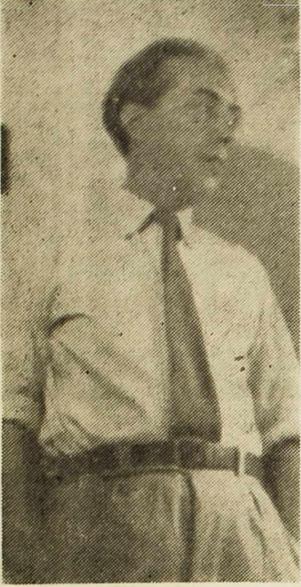
Nakon proboja neprijateljskog obruča pokret prema Zelengori.

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Naš intervjue

OČEKUJEMO NAJPLODNIJU SEZONU

POVODOM ZAVRŠETKA KAZALIŠNE SEZONE 1957./58. NAŠ SURADNIK POSJETIO JE DIREKTORA NARODNOG KAZALIŠTA PROF. SLAVOMIRA FULGOSIJA I RAZGOVARAO S NJIM O REZULTATIMA POSTIGNUTIM U PROTEKLOJ SEZONI I PERSPEKTIVAMA U IDUĆOJ SEZONI.

Prof. Slavomir Fulgosi

Što smatrate da je karakteristično za proteklu sezonu?

— Pa, rekao bih, više stvari... a naročito pojava i nastup u našoj sredini redatelja A. Ognjanovića, zatim nezaboravna i po mnogo značajna »Mande« te nadolaskalna afirmacija i osvaganje serioznog i doličnog tretiranja našeg dotle »diletantsko« - trećorazrednog kazališta. Tako, a naime, da je šibensko kazalište tobože diletantsko, a svakako drugorazredno, mislili se je godinama. Sve do gostovanja u Karlovcu mjeseca ja-

nuara, pa čak i sve do Prvog tjedna drame jadranskih kazališta aprila mjeseca u Rijeci. I to mislili ne samo u redovima osamljenih lokalnih »poznavača« već i u mnogo širem, vanlokalmom krugu instinskih znalca kazališne umjetnosti. Kako je naše kazalište steklo takav »glas«, stvar je, barem meni, zapravo tajnovita. Osim... ako to ne objašnjava tipično naša činjenica, da se u nas — često — napamet ne samo misli već napamet, znači bez ikakve i najmanje realne podloge, izvode zaključci i zauzimaju stavovi. Iako dakle šibensko kazalište i bez Ognjanovića nije nikad bilo toliko trećorazredno, Ognjanović i njegovo (originalno) redateljsko djelo »Mande« prava pravcata su i autentična prekretnica u radu i razvoju kazališta, i to, mislim, da mogu reći, takva kakva se inače samo može poželjeti. Ipak, uza sve mnoge i svima očigledne uspjehe, mi — nemam zašto tajiti — s proteklim sezonom, sad na koncu (u pogledu umjetničkih ostvarenja)

nismo toliko zadovoljni koliko smo to na početku mislili da ćemo biti. Moram priznati, da to, što bi se reklo, »puno zadovoljstvo« sad očekujemo tek u idućoj sezoni. Ali ovog puta to je očekivanje neuporedivo realnije. Ne samo kritičan stav, već i poduzete, pa većinom već i realizirane odgovorajuće mjere (dopuna ansambla novim snagama, Ognjanović, repertoarski plan i t.d.) daje nam to pravo da idućoj sezoni možemo ići ususret s uvjerenjem da će to biti najuspješnija sezona našeg kazališta. Sad nema smisla približe o tome govoriti, već — vidjet ćemo, vidjet će se... »

Smatrate li da je kvalitet predstava protekle sezone bio iznad redovnog prosjeka?

— Ne. Iznad redovnog prosjeka bile su samo predstave »Mande« i »Gospodskog djeteta«, i to »Mande« — visoko iznad prosjeka pokazavši bjelodano sve (zapravo) mogućnosti ansambla. Nadprosječnom se u izvjesnom smislu (t.j. po naslovnoj ulozi) može smatrati i predstava »Doživljaji Nikoletine Bursaća«, i to usprkos tome što se je ta predstava »prodila« na veoma komplikiran i neobičan način, (dva redatelja oprečnih pogleda i drugo)... Ne, protekla sezona je, kao što već reko, bila prelazna, odnosno udarane novog temelja: dijete će ravnomjerno porasti tek iduće sezone.

Da li ste zadovoljni interesom koji vlast pokazuju prema problemima kazališta?

— Potpuno. Međutim... organ s kojima neposredno saobraćamo (odjel financija) pričinjavu nam, moram reći, mnoge i po mom mišljenju sasvim izlišne smetnje (tipa »linija manjeg otpora«) koje nas često, odnosno re-

više! Inače, kao što znate, opereta je reducirana iz financijskih razloga. Za održavanje operete danas bi, po najskromnijem računu, bilo potrebno minimalno deset milijuna dinara, (zasebni deset milijuna!).

Da li će iduće sezone biti većih promjena u ansamblu? Da li ste kako riješili pitanje redatelja?

— Promjene u ansamblu? Vrlo osjetljivo pitanje... Nismo ih predvidjeli mnogo, (to je nemoguće) ali su, vjerujem, kvalitativne. Ostaćući pri istom ukupnom broju članova ansambla, (ili možda s jednim ili dva člana više; možda) iduće sezone naša publika upoznat će četiri (ili pet) novih glumaca i dvije (ili tri) nove glumice... Što se pak tiče redatelja, uvjeren sam da je pitanje riješeno optimalno. Prije svega i važnije od svega: nastavljamo saradnju s A. Ognjanovićem koji će postaviti tri, dok će drugi stalni redatelj, G. Mirko, postaviti četiri djela. Za ostale dvije ili tri premijere također ćemo imati prvorazredne redatelje. Između ostalih V. Vukmirovića koji se je našoj publici vrlo uspješno predstavio postavljanjem »Kule babilonske«. Osim toga utaćili smo saradnju sa scenografom V. Lalickim. Time je riješeno ono najbitnije: režija, gluma, inscenacija.

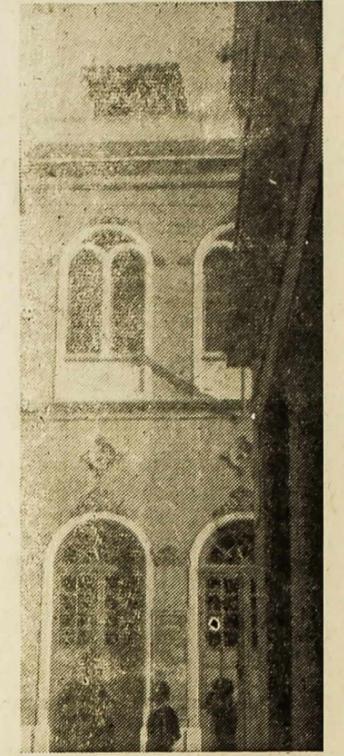
Možete li nam što reći o planu repertoara za iduću sezonu?

— Nešto. Naime onoliko koliko smo dosad u kazališnom savjetu definitivno utvrdili. Sezonu ćemo otvoriti poznatim komadom »Plaćaj voljena zemljak«. Tu smo predstavu još lani obećali publici, (pa je ostala dužni i pretplatnicima i svima ostalima). Bez obzira na dosadan i loš istoimeni film, koji je urađen prema istoj osnovi kao i kazališno djelo, t.j. po romanu od A. Patona, mi smo u kazalištu svi uvjereni, da će ta predstava biti najpopularnija predstava sezone, jer je Andersonova dramatizacija

našnja i od samog romana, a specijalno za tu dramatizaciju komponirana muzika A. Simića (za soliste i zbor) adekvatna, savršeno funkcionalna i — jednostavno prekrasna. Ne manju popularnost i uspjeh steći će, nema sumnje, i Morisov »Drveni tanjur«, savremeni igrokaz iz telesaškog života. Oba ta djela režirat će A. Ognjanović. Ustvare, već su gotova. Domaću književnost reprezentirat će (uz ostalo) Daviova »Pjesma«, kojoj je suvišna svaka riječ bilo kakve hvale, i odličan Gavrilovićev »Zlatni pjesak«. Ako se ne varam, te dvije stvari mi postavljamo prvi u Republici. Zasad dakle samo četiri noviteta, ali — svaki značajan, uzbudljiv doživljaj. — Zbog naročitog uspjeha u prošloj sezoni, na repertoaru iduće sezone figurirat će i tri »stare stvari«: Mande, Doživljaji Nikoletine Bursaća i Kula babilonska, koje će za novo prikazivanje redatelj još posebno »dotjerati«. Između prve i druge dramske premijere pojavit će se jedna odlična savremena komedija, ali... to, kao i ostali dio repertoara, neka zasad ostane tajnom i, nadamo se, ugodnim iznenađenjem.

Kojim ste se principima rukovodili pri sastavljanju novog repertoara?

— Običnim starim principima za koje smo se definitivno opredijelili još pred dvije godine: umjetnička, t.j. ljudska vrijednost djela, zanimljivost i bliskost djela publici, savremenost izraza i ideje, prednost domaćoj drami, a u praktičnom smislu: pogodnost djela za prikazivanje i na manjim pozornicama, jer iduće sezone, između ostalog, namjeravamo znatno proširiti svoju djelatnost. U prvom redu na području kotara. Većina za novu sezonu predviđenih predstava moći će se prikazati na bilo kojoj pozornici od Rogoznice i Siverića do Vodica i Knina, (osobito u Kninu, akoli Knin-pokazuje odgovarajuće razumijevanje što

dosad ni izdaleka nije bio slučaj). Pojedine predstave dat ćemo i u halama naših tvornica: predstava »Nikoletime« u hali Lozovačke tvornice izvanredno je dokazala tu mogućnost.

Što očekujete od iduće sezone?

— Sve najbolje, (osim dovoljno novaca!). Nadamo se doseći prosjek od cca 350 gledalaca na svakoj predstavi, nadamo se imati najmanje 700 pretplatnika, nadamo se, da će više od polovine repertoarom predviđenih djela doživjeti najmanje po 20 predstava, nadamo se realizirati najmanje 150 predstava, od kojih barem 50 u gostima po kotaru, nadamo se izvući sezonu bez deficita. Ukratko, nadamo se, t.j. očekujemo u svakom pogledu najplodniju sezonu. Svi potrebni (subjektivni) uvjeti su osigurani! —b-

PORODICA KAO ODGOJNI FAKTOR

Moralni odgoj djeteta

Dijete u predškolsko doba veći dio vremena sprovodi u igri, koja je jedno od glavnih sredstava spoznavanja i vježbanja. Pokret u igri i radnjama uslovljavaju ne samo tjelesni, već i umni razvoj djeteta. Bacanjem, udaranjem, pisanjem, sastavljanjem i rastavljanjem predmeta dijete spoznaje stvari, njihove osobine, svojstva i njihovu namjenu. Ono postaje gospodar predmeta, kojim se igra, potčinjava ih svojoj želji i na taj način upoznaje okolinu, svoje mogućnosti i samog sebe.

Osnovni zadatak, koji se postavlja roditeljima u vezi s umnim odgojem djece u porodici, jest razvijanje raznolikih interesa, kroz dječju aktivnost, što predstavlja bitni uvjet za stvarno obogaćenje duševnog života svakog normalnog djeteta. Djeca se inače interesiraju za mnoge stvari i pojave u prirodi i ljudskom društvu, a najbolji dokaz za to jesu bezbrojna pitanja, koja postavljaju djeca odraslima. Otto Rühle govoreći o dječjim pitanjima u svojoj knjizi »Ti i tvoje dijete« kaže: Pitanje je rječiti svjedok, da dijete otpočinje stupati u određeni odnos sa svijetom oko sebe. U prvim dječjim pitanjima očituje se težnja za bogaćenjem predodžbi i dječjeg rječnika«. Dalje autor naglašava, kako je pitanje »gdje«, koje dolazi od djeteta, upereno na spoljašni svijet. Pitanjem »kako« želi dijete da prođe u unutrašnji svijet, dok se pitanjem »zašto«, dijete prvi put sreće sa zakonom kauzaliteta. Na osnovu toga Otto Rühle zaključuje: »Zar u pitanjima: Što? Tko? Kako? Zašto? — i u odgovorima na ovo nekoliko dječjih pitanja ne leži cjelokupno ljudsko znanje«. Dječjim pitanjima moraju roditelji posvetiti dosta pažnje. Isto tako roditelji trebaju djeci davati pristupačne i pravilne odgovore. Krivo čine oni roditelji, koji pogrešno objašnjavaju prirodne pojave pomoću nadnaravnih sila i na taj način pobuđuju kod svoje djece nepotreban strah. Još uvijek ima roditelja, ne sa mo u selu nego i u gradu, koji u dječji misaoni svijet unose praznovjerje, sujevjerje i predrasude, tako da su ta djeca op-

• PIŠE: PROF. ŠPIRO CRNOGORAC •

terećena učenjem molitava i drugih crkvenih dogmi, što je za pravilan umni razvoj djeteta veoma štetno. U nekim se porodicama posvećuje malo pažnje samostalnom zaključivanju djeteta na osnovu prethodnog zapažanja. Ako još k tome dodamo, da neki roditelji pobijaju i pravilna mišljenja svog djeteta, onda je sasvim prirodno, da će takovo dijete dospjeti u misaonu zavisnost, od koje se kasnije samo teškoćom oslobađa.

Dijete u porodici dobiva i prve temelje moralnog odgoja. Kroz svakidašnji život i rad starijih članova porodice i njihov odnos prema radu, ljudima i društvenoj zajednici dijete se polagano formira i poprma najčešće onakove moralne vrijline, kakve posjeduju njegovi roditelji. Da bi djetetu još u roditeljskom domu dali pravilne temelje moralnog odgoja, potrebno je, da dijete u porodičnom životu vidi prije svega humani odnos među roditeljima i drugim članovima obitelji. Ako u porodici vlada topla atmosfera, t.j. ako se roditelji vole, obje i poštuju, ako te humane vrijline manifestiraju i prema drugim ljudima, onda je sigurno, da će i njihovo dijete biti humano i da će poštivati svoje roditelje i druge ljude. Roditelji ne će uspjati samim poukama i govorima o drugarstvu i prijateljstvu formirati svoje dijete, tako da ono bude dobar drug i prijatelj druge djece, ako se kod toga roditelji svadaju sa susjedima na svakom mjestu. U onim porodicama, gdje se roditelji svadaju, pa čak i fizički obračunavaju i to u prisustvu djece nema i ne može biti govora o odgoju socijalističkog humanizma. Zalosno je, ali je činjenica, da mi još uvijek imamo takove roditelje, čije postupke i porodični način života dijete upoznaje odviše rano. Ono se susreće ne s lijepim i humanim, već s teškim i tamnim stranama života u porodici.

U svakidašnjem praktičnom djelovanju porodice dijete treba da osjeti, kako se u kući govori samo istina, a mrzi laž i neiskrenost. Dijete treba da se u porodici navikne samo u redoviti, da bude samostalno u vršenju i zadovoljavanju svojih dnevnih potreba. Preko tih osnovnih navika dijete će nastojati da izvrši i teži posao u porodici. Na taj način kod djeteta formiramo ne samo radne navike, već i pravilan odnos prema radu.

Scena iz »Doživljaji Nikoletine Bursaća«

dojno dovode u vrlo neugodne, ustvari, zapravo, u nemoguću situaciju. Neravnomjerno nam dostavljaju obroke dotacije, i to na način koji ne samo remeti negoli direktno onemogućava svako iole normalno i uspješno poslovanje, a isto nam znatno povećava troškove. Uspud da kažem, ništa i nitko ne može me uvjeriti u opravdanost prakse da se dotacija kazalištu baš mora versirati u mjesečnim obrocima. Čak ni u onom slučaju kad bi to versiranje obroka teklo (kao nekad) normalno i jednoliko.

Što mislite o publici?

— Najbolje. Štoviše, držim da je naša publika »kazališnijak« negoli u mnogom drugom mjestu, i to bez obzira što se u kom drugom mjestu eventualno više ide u kazalište negoli je to slučaj u nas.

Kako se je redukcija operete odrazilala na posjet?

— Ma, da vidite, — odlično! Na 122 predstave protekle sezone naprama 103 predstave prethodne sezone bilo je 34.657 gledalaca, (prema 29.226 gledalaca u sezoni 1956/57.). U postotcima: 18 posto

Diskusija na temu:

DA LI JE KULTURA jednako svima pristupačna

Ak bi pod kulturom podrazumijevamo onu duhovnu nadgradnju svake civilizacije, koju ove ostavljaju sljedbenici u nasljeđe, t.j. ona djela ljudskog duha vječne vrijednosti, koja svim generacijama služe kao osnov odgajanja i razvijanja pozitivnih ljudskih osobina i koja pristupačna (fizički) postaju preko muzeja, galerija, izložbi, kazališta, koncerata i t. d., a ovi su koncentrirani uglavnom u tzv. centrima, onda je jasno da kultura nije, ne može biti i teško da će ikad biti jednako svima pristupačna, pa makar i u jednoj socijalističkoj zajednici. Dakle, diskusija o ovome je suvišna. Međutim, može se diskutirati o tome, kako je svima napraviti što pristupačnijom. Ova, pak, pristupačnost može se tretirati u dvostrukom smislu: prvo, u smislu omogućavanja što većem broju ljudi da gledaju, slušaju i uopće prisustvuju manifestacijama tekovina kulture u svim njenim vidovima. To je ono čisto fizičko približavanje, pristupanje kulture, koje se postizava ili bogatim mogućnostima svestranog kulturnog života u samom mjestu, ili, ako ovo ne postoji, po vremenim gostovanjima iz mjesta u kojima postoji. Ali, ovakav način približavanja kulture teško može da bude efikasan, kad kod onih kojima se pristupa ne postoji već izgrađena izvjesna duhovna baza, koja će omogućiti shvaćanje, osjećanje i proživljavanje onoga što se duhu nudu. U tome se baš sastoji onaj drugi smisao pristupačnosti kulture. Da se ovakva duhovna pristupačnost može postići samo čestim fizičkim pristupanjem, to je svakome jasno, ali ipak često se događa da su one u raskoraku, te na taj način dolazi do pojave da najveće tekovine ljudskog duha postaju savršeno sredstvo dosade i uspačljivanja. Doći ćemo lako do toga, da se vječni problem pristupačnosti kulture može efikasno rješavati samo nastojanjem za što intenzivnijim kulturnim životom u svakom mjestu s snagama iz samog mjesta.

Kad govorimo o »snagama«, on-

da dolazimo do problema kadrova, do onih koji bi trebali biti nosioci kulturnog života u mjestima, a tu imamo jednu, nisam siguran da li specifičnu našu, anomaliju, koja me zapravo i ponukala, pri čitanju napisa Milana Đokovića, na ovu diskusiju. To je koncentracija kadrova, naročito umjetničkih, u centrima. Izgleda kao da se dobra literatura, likovna, muzička i ostala umjetnička djela mogu stvarati samo u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani i zato gotovo svaki umjetnik nastoji da svoj stambeni problem riješi u jednom od ovih centara. Uporedimo li podatke o broju članova udruženja kompozitora, likovnih umjetnika, književnika i ostalih, koji žive u centrima, s onima koji žive u provinciji, doći ćemo do u prvom porazavajućeg nesrazmjera na štetu, naravno, provincije. Najčešće to opravdavaju s tim, kako »u provinciji ne postoje uslovi za daljnji razvatak«. A svih njih je zajednica više manje besplatno školovala i sigurno ne samo zato da bi pripomogla njihovom ličnom razvoju, već da bi njihov lični razvoj pridonio razvitku širokih masa. A bježanjem iz provincije oni je osiromašuju, osiromašuju baš one »uslove« koji su im »potrebni za razvatak«. I tako, dok oni u centru »jašu« jedan drugom na leđima, rade često poslove koji nemaju nikakve veze s njihovim »umjetničkim« pozivom, samo da bi se uzdržali u njemu, u međuvremenu intrigriraju nadahnuju se za »reakcije«, a stvaralačka inventivna im postaje najčešće kroz jalova, u provinciji pjevački zborovi, glazbe i orkestri raspadaju se, jer nemaju dirigenta, u školama temelje likovnog i muzičkog odgoja udaraju nestručnjaci, naravno, diletantski, gotovo čitav kulturni život se temelji na diletantizmu, razvitku lošeg ukusa i intelektualnog veniranja. Više puta mi najidealniji materijalni uslovi, daleko bolji od onih koji imaju u centru, ne mogu ih izvući iz njega. Kad se povremeno udostojega da skoče u provinciju, onda to najčešće rade manrom »kulturnogregera« (čast iznimkama!), koji

provinciji nose duhovnu hranu, za koju im njezini stanovnici moraju biti do groba zahvalni. Pod maskom visokocentarske umjetnosti, iza zvučne firme različitih otvorenih i zatvorenih, eksperimenatalnih ili klasičnih, vedrih ili tužnih pozornica i scena, često se krije najobičniji kič, koji je za »provincijalce uvijek dobar«, jer oni, željni onoga što nemaju, uvijek jurišaju, da bi se, kad dobiju rog za svijeću, gotovo uvijek i razočarali. A za to razočaranje plaćaju visoke ulaznice. Najžalosnije je da ovakva »usrećivanja« provincije često smatraju svojom kulturnom mislijom i izvršavanjem svojih društvenih obaveza.

Dakle, ne povremeni posjećivanjem provincije, već ostajanjem u provinciji onih koji mogu pridonijeti oživljavanju i razvoju kulturnog života u njoj, postići će se proširenje kruga onih kojima će kultura biti pristupačna. Stalni kulturni život je glavni uslov za stvaranje kulturnog osnova kod širokih slojeva, osnova koji će omogućiti razlikovanje lijepog od ružnog, vrijednog od nevrjednog kulturnog od nekulturnog, umjetnosti od kiča, a to i jest svrha odgoja kroz umjetnost.

Kako to postići? Apelirati na neku svijest kod onih koji se grčevito drže centara i principa da je bolje u gradu (centru) biti drugi (često i zadnji!), nego u selu (to može biti i grad, ali u provinciji) prvi, mislim da je prilično suvišno. Ali zato različite akademije i ostale institucije, koje odgajaju kadrove za kulturno-umjetnički sektor, kroz odgoj treba da im usađuju osjećaj duga, obaveze prema zajednici, koja ih školuje, duga kojeg zajednici moraju vratiti, a to će najbolje moći stavljanjem svojih sposobnosti u službu zajednice. Velike potrebe i široko područje djelovanja u provinciji bit će im najbolji uslov za izdizanje. Uostalom, ako se radi o stvaralaštvu, na koje mnoge goni unutrašnji poriv, onda će za nj u radu s narodom doživljavati sigurno najjača nadahnuća.

Branko Belamarić

GRADSKA KRONIKA

Kako riješiti pitanje biblioteke?

Na posljednjoj sjednici Savjeta za prosvjetu i kulturu NO-a šibenske općine rješavano je nekoliko tekućih problema. Na dnevni red sastanka ponovo je stavljeno pitanje preseljenja gradske biblioteke u nove prostorije. U vezi s tim je istaknuto, da sadašnje prostorije

u kojima djeluje biblioteka ne zadovoljavaju savremenim potrebama ove kulturne institucije. Ni postojeći broj službenika nije dovoljan pri čemu će ubuduće trebati voditi računa. Ranije je bilo odlučeno da se biblioteka smjesti u prostorije u kojima se danas

nalazi poduzeće »Transjug«, ali u tom pogledu nije se dosad ništa učinilo, pa je zaključeno da se poduzmu odgovarajuće mjere. Nadalje, u načelu je prihvaćeno da se u Šibeniku održi Festival dječje aktivnosti, a isto tako i gostovanja Splitske opere i zbora narod-

nih pjesama i plesova »Lado«. Što se tiče prikazivanja filmova u cinemascope tehnici ono je trebalo biti ostvareno još u mjesecu travnju ove godine. Začuduje pak činjenica da ranije nabavljena sredstva još do danas nisu isporučena. Pitanje ljetnog kina riješeno je na taj način da će se kinopredstave ovoga ljeta održavati na trgu pred katedralom, koje se mjesto u sadašnjim prilikama smatra najpogodnijim. Možda ne bi bilo na odmet da se još sada razmotri pitanje lokacije ljetnog kina i na mjestu, gdje se danas nalazi bašta bivše »Narodne kavane« s tim, što bi za vrijeme prikazivanja filma posjetioci mogli dobiti hladna jela i piće.

Narodni Odbor općine Šibenik, na posebnim sjednicama obaju vijeća (10. Općinskog vijeća i 10. Vijeća proizvođača) 8. VII. 1958. na prijedlog Savjeta za stambenu izgradnju i stambene poslove, na osnovu čl. 25 Statuta općine, donosi sljedeće:

ZAKLJUČKE

o principima programa stambene izgradnje u gradu Šibeniku u periodu do konca 1961. godine.

I.

Velika nestašica stanova i teška stambena kriza, koja u ovom periodu naše socijalističke izgradnje, predstavlja sigurno jedan od najakutnijih društvenih problema naše zajednice, a koja je naročito oštro izražena u Šibeniku, nameće dužnost ovom NO-u, da u skladu sa postojećim propisima i uputstvima viših organa, poduzme sve potrebne mjere za rješavanje ovog teškog problema, u našem gradu.

Prvi je preduslov za njegovo uspješno rješavanje, da se čitava stambena izgradnja pravilno usmjeri i jedinstveno rješava putem specijaliziranih organizacija, a pod rukovodstvom NO-a općine u okviru jedinstvenog građevinskog i financijskog plana. Jedno na taj način moguće je osigurati bržu i jeftiniju gradnju stanova, koji odgovaraju potrebama i financijskim mogućnostima naše komune, t.j. izgradnju najvećeg mogućeg broja stanova u relativno najkraće vrijeme.

II.

Rukovodeć se takovim stanovištem, koje je potpuno izraženo u novoj Uredbi o posebnim uvjetima izgradnje stambenih zgrada i društvenom nadzoru nad tom izgradnjom (Sl. list br. 12/58), ovaj NO zaključuje, da se stambena izgradnja u Šibeniku u periodu do konca 1961. godine ma provoditi po programu koji će se zasnivati na sljedećim principima.

III.

Sva društvena sredstva i stambenu izgradnju, t.j. sredstva Fonda za kreditiranje stambene izgradnje na području općine Šibenik, kao i raspoloživa, i u tu svrhu namjenjena sredstva privrednih organizacija upotrebit će se za gradnju niže označenih tipiziranih stambenih objekata i uzvez manjih dijela, koji će odlukom Savjeta za stambenu izgradnju i stambene poslove, biti namijenjen kreditiranju gradnje malih privatnih stambenih kuća za radnike i službenike.

Sredstva Fonda za kreditiranje stambene izgradnje u periodu od 4 godine, t.j. do konca 1961. godine, prema dosadašnjim instrumentima, trebalo bi ukupno da iznose oko jednu milijardu dinara. Od toga treba odbiti oko 10 posto, t.j. oko 100 milijuna dinara za zajmove za gradnju malih privatnih kuća i za druge nepredviđene radove, koji će otpasti na teret tog fonda, tako da bi u ovom periodu za stambenu izgradnju iz Fonda za kreditiranje stambene izgradnje stajao na raspolaganje iznos od 900 milijuna dinara. Taj iznos treba povisiti učešćem investitora od 15 posto, a što znači daljnjih 135 milijuna dinara. Ukupno dakle, stambena izgradnja u okviru ovog programa do konca 1961. godine treba da se planira na bazi od oko milijardu i 150 milijuna.

IV.

Ova stambena izgradnja provodit će se isključivo preko Biroa za stambenu izgradnju NO-a općine Šibenik, koji će u odnosu prema banci, projektantu i izvođaču nastupati jedini kao investitor. Naime, Biro će na osnovu stručnih analiza, držati se ovih zaključaka i zgraditi program gradnje. Po tom programu dat će izraditi potrebne projekte i investicione elaborate, koji će mu poslužiti za zaključenje zajedničkih ugovora sa bankom odnosno Fondom za kreditiranje stambene izgradnje NO općine, a nakon čega će zaključiti ugovor s izvođačem. Prethodno ili za vrijeme gradnje Biro će posebnim ugovorom ustupiti pojedine stanove privrednim organizacijama i ustanovama uz cijene koje su određene Odlukom o usmjeravanju i određivanju uvjeta stambene izgradnje na području općine Šibenik (koje su

niže označene), a u kojima su pored troškova gradnje, koji otpadaju na ustupljeni odnosno prodani stan obuhvaćeni i troškovi za izradu projekta, naknada za usluge Biroa i doprinos od 12 posto za komunalne uređaje i uređenje okoliša. Prigodom zaključivanja tih ugovora privredne organizacije splitat će na račun Biroa iznos od 15 posto ugovorene cijene u ime vlastitog doprinosa. Ovakvo naplaćene iznose Biro će upotrebiti za uplatu vlastitog doprinosa na iznos zaključenog zajma.

Programu gradnje, koji će izraditi Biro za stambenu izgradnju, mora biti obrađen po godinama, dinamički plan o utrošku sredstava i izvedbi radova koji treba da budu odobreni od strane Savjeta za stambenu izgradnju i stambene poslove.

V.

Konstatirajući da su s obzirom na konfiguraciju tla i gustoću naselja slobodne građevinske površine u gradu vrlo ograničene, ovaj NO smatra, da je potrebno u tom pogledu kod gradnje stambenih zgrada najracionalnije postupati, a to je moguće jedino visokom gradnjom stambenih objekata (višekatnica).

Nadalje, imajući u vidu činjenicu, da komunalni uređaji predstavljaju visoku stavku u troškovima stambene izgradnje, mogu doći iznos od preko 15 posto ukupne cijene stanova, NO zauzima i predlaže, da stambenu izgradnju treba koncentrirati u jednom predjelu, koji je na dohvat postojećih komunalnih instalacija, te ga obuhvatiti i ograditi u jednom gradilištu.

Polazeći od tih konstatacija, a usvajajući prijedlog Savjeta za stambenu izgradnju NO zaključuje, da se u skladu sa regulacionom osnovom stambena izgradnja u ovom periodu, koja se izvodi na teret društvenih sredstava, i ma l propovoditi isključivo na prostoru koji ostaje, izlazeći iz grada sa desne strane glavne ceste, nasuprot novog naselja na Baldekinu i stambenih zgrada poduzeća Luka i skladišta u predjelu Križa.

Prednosti ove lokacije izražene su u okolnosti što je to najvećim dijelom slobodni građevinski prostor, na kojemu se može početi gradnja bez većih prethodnih rušenja. Zatim, što se taj prostor nalazi na užem području grada u blizini centra, te posebno, što njegova omeđuju dvije važne gradske magistrale i to postojeća glavna cesta za Split i nova turistička cesta, koja je u gradnji, a naročito što se nalazi u neposrednoj blizini čvornih komunalnih uređaja.

Taj prostor predstavlja jedan relativno uski pojas čvrsto omeđen kao što je gore istaknuto, glavnim cestovnim magistralama na kojemu nije moguće primjeniti sistem gradnje, koji se provodi u novim već podignutim stambenim kvartovima. Radi toga ovaj NO usvaja u cijelosti prijedlog Savjeta za urbanizam i Savjeta za stambenu izgradnju, da se na tom prostoru, kao što je predviđeno u regulacionoj osnovi, podigne 6 stambenih objekata sa visokim prizemljima i sa 14 spratova, prema idejnom nacrtu projektantnog poduzeća »Projektant« - Split, s ukupno 168 jednosobnih, 336 dvosobnih i 168 trosobnih stanova, tj. s ukupno 672 stana.

VI.

Ne ulazeći u pobližu analizu gornje projektne koncepcije NO u tom pogledu ograničava se na zaključak, da je dužnost Biroa za stambenu izgradnju, da vodi strogo računa, da odnosni stanovi budu izgrađeni i opremljeni prema normativima iz Odluke o usmjeravanju i određivanju uvjeta stambene izgradnje na području NO općine Šibenik, kao i da ci-

jena stanova bude u granicama propisanim tom odlukom, tj. da cijena stana za dva ležaja maksimalno iznosi 1,200.000 dinara cijena stana sa tri ležaja dinara 1,700.000 cijena stana sa 4 ležaja 1,900.000 dinara i cijena stana sa 5 ležaja 2,200.000 Din.

Isto tako stavlja se u dužnost Biroa, da pri razradi glavnog projekta u sporazumu sa projektantom, a u svrhu ostvarenja što veće uštede i brže gradnje, nastoji što je u moguće većoj mjeri koristiti primjenjivati montažne i tipske elemente savremenog gradnja.

VII.

Imajući u vidu, da će izgradnjom tih stambenih objekata broj stanovnika mikrorejona Križ-Baldekin porasti do 5.000, te da će prosječna gustoća naseljenosti iznositi 760 stanovnika na jednom hektaru, ovaj NO smatra, da je neophodno, da se na tom rejonu uspostave sve opskrbne i servisne službe, potrebne za samostalni život jednog naselja.

Kako u dosad podignutim dijelovima toga mikrorejona nisu osigurane prostorije za rad i djelovanje tih službi, potrebno je u okviru ove nove gradnje riješiti taj problem. I u tom pogledu stoga ovi NO usvaja prijedlog regulacione osnove, koja predviđa smještaj tih službi u prizemljima tih objekata i u prizemnim i katnim traktovima, koji će u osnovi povezivati neobdore sa sjeverne strane središnje magistrale, a čija je ukupna površina obuhvaćati 6,919 m². Radi toga financijskim planom gradnje ovih stambenih mnogospratnih objekata mora biti obuhvaćena i gradnja označenih uslužnih i servisnih lokala.

VIII.

Pošto u ovom planiranom periodu, t.j. do konca 1961. god. kao što je u početku istaknuto, za stambenu izgradnju predviđaju se financijska sredstva u iznosu od milijardu i 150 milijuna, to se odmah ima otpočeti gradnjom triju takavih objekata tj. gradnjom 336 stanova uz pripadajuće prizemlje i katne traktove za uslužne i servisne radnje, s ukupnom površinom od 5.572 m².

Ovi radovi moraju biti dovršeni do konca označenog perioda. Prema investicionom programu ukupni troškovi gradnje ovih objekata iznosili bi 954 milijuna, pa u koliko bi ta sredstva bila ostvarena u tom planiranom iznosu, naime u koliko bi ona nadmašila troškove gradnje predviđene u ovom periodu, taj ostvareni višak treba upotrebiti za nastavak radova, naime za početak radova na gradnji preostalih triju neobdora.

IX.

Na koncu ovaj Narodni odbor konstatira da izvođenje ovog plana predstavlja najuspješniji i najracionalniji način rješavanja teškog stambenog problema u Šibeniku, jer on zajamčuje gradnju 336 jeftinih stanova u periodu kraćem od tri godine, a što je znatno iznad dosad ostvarenog maksimuma u izgradnji stanova. Ipak treba upozoriti, da je to još uvijek daleko ispod stvarnih potreba, s obzirom da sadašnji stambeni deficit ne računajući prirast potreba iznosi preko 1000 stanova. Ali u svakom slučaju ta izgradnja nadmašivat će predviđeni normalni prirast u ovom periodu, a to znači da će ona omogućiti stanovitu ublažavanje stambenog problema i stambeni smještaj osoba i obitelji koje žive sada pod najtežim stambenim uslovima. Ostvarenje ovog plana bit će omogućeno samo onda, ako u tom naporu komuna bude naišla na potpuno razumijevanje i saradnju svih privrednih organa/zajednica. Ova akcija iziskuje mobilizaciju svih, u tu svrhu raspoloživih financijskih sredstava naše komunalne zajednice. Samo ako privredne organizacije budu svoja raspoloživa sredstva namijenila ostvarenju ovog plana bit će osiguran njegov uspjeh, a time kao što je istaknuto bit će napravljen prvi korak u rješavanju jednog od naših najtežih društvenih problema sadašnjice.

Ovaj Narodni odbor poziva stoga sve radne kolektive i upravne organe privrednih organizacija i ustanova, da se u punoj mjeri angažiraju u radu na ostvarenju ovog plana, ukazujući im na odgovornost koja u tom pogledu njih tereti.

Pad cijena na tržišnici

Kroz zadnjih osam dana zabilježen je pad cijena svim poljoprivrednim artiklima na našoj tržišnici, a osjeća se tendencija i daljeg sniženja. Cijena mladom krumpiru je od 58 snižena na 50, rajčicama od 90 na 70, krastavcima od 70 na 60, samo je cijena mahunama ostala ista 80 Din. Novi artikal, koji se na tržišnici pojavio još u subotu su rane jabuke iz Trogira, a prodaju se po 60. Din.

FILM

Što ćemo gledati za vrijeme ljeta

Sa cinemascopeom se malo otelglo, tako da u toku prošlog tromjeseca nismo gledali filmove u ovoj tehnici, iako smo to očekivali. Međutim, pošto su već otpočeli radovi na adaptaciji kina Tesla za projekcionu cinemascope filmove, možemo se sa sigurnošću nadati najskorijem ostvarenju ovog dugo očekivanog noviteta. Za to je repertoar kina, kojeg donosimo za ovaj tromjesec, nepotpun — nadopunit će se naknadno s filmovima, koji će biti prikazani u novoj tehnici.

Od domaćih filmova bit će prikazana dva, i to: historijski film »Krvava Košulja« i film iz rbarskog života »Dobro more«. Američki filmovi: »Džubiš«, film o konju, zatim »Gora«, film iz planinarskog života s Spencerom Tracy i »Zigosa«, western s Alanom Ladd.

Francuski filmovi: »Jelena i muškarci«, poznati film slavnog Renea Claire i s Ingrid Bergman i Mel Ferer u glavnim ulogama, »Plaža« s Martineom Carol i Rafom Valone i »Tata, mama, moja žena i ja«, nastavak popularnog filma »Tata, mama, sluskinja i ja«.

Ostali filmovi: talijanski »Biganista«, komedija s Vitom de Sica, meksički »Minu« i »Nas dvojce« s Rossanom Podesta, češki »Dobar vojak Švejk« I. i II. dio i muzički komedija »Glazba s Marsa«, indijsko film »Avvara«, socijalna drama i njemački kulturno-dokumentarni film iz Afrike »Nema mjesta za divlje zvijerice«.

Kino »Tesla« preuređuje se za cinemascope

Od 7. VII. u kinu »Tesla« ne će biti predstave, jer će se dvorana adaptirati za prikazivanje filmova u cinemascope tehnici. Kod tvornice »Iskra« u Kranju su napravljena dva moderna kinoprojektora, koji će biti postavljeni u dvorani kina »Tesla«. Konstruirani su tako, da mogu prikazivati i obične filmove. Aparatura iz kina »Tesla« bit će prebačena u kino »Sloboda«, tako da će oba kina raditi bez stanke. Cijena kartama će ostati ista. Predviđeno je, da se svi radovi završe kroz mjesec dana. (Z)

PISMO SA KLUPA NA RIVI

Druže uredniče!

Sidili smo na teraci mličnog restoranta u Kalelارجi i pili, nečeš nan virovati, delat — sa šlagom!

Taki jedan događaj se ne panti kod nas u Šibeniku, jerbo ako ti je uspijo jedanput doći do delata sa šlagom, do drugoga se moraš načekati, a i drugo lito dočekati za da ti se ispunji taka jedna žejba...

Šetaš Kalelارجon, oli se spuštis sa pojane, oli kreneš sa rive, pa zaželiš, poslin šetnje, da se razladiš i zaslađiš delaton. Kada je delat, rečeš sam sebi, neka bude i šlag! Zašto i ne bi, kada se tako šta nađe i kod nas. Pravo da rečemo mi građani, nikako ka i s ponosom uzimjemo šta i kod nas ima — šlaga!

Tako dođe do toga da sidiš s društvom, pa rečeš: Dva, tri, četiri... (prema tome koliko vas ima) delata sa šlagom!

— Delat more, ali brez šlaga, dočeka vas jubazno ali spremno kamarijer.

— A šlag?

— Toga će biti kasnije...

A ko će čekati kada si već tilko bija sritan da je do tebe doša kamarijer. Zato se brzom odlučiš za brez šlaga, s otin da češ drugi put na delat doči kasnije.

I drugi put:

— Dva, tri, četiri... (koliko vas je već u društvu) delata sa šlagom!

— More delat, ali brez šlaga, dočeka te ka i oni prvi put.

— ?!

— Šlag je prodan. Da ste došli malo ranije... miri vas oni isti kamarijer i čeka odluku. A odluka je naravsk:

— Onda... brez šlaga.

I tako jedanput šta si doša rano, a drugi put šta si zakasnija, dopane te da se oslađiš šlagom na delatu ritko kada u jednom šladunu. Jerbo, nije lako pogoditi, pa doči i naručiti takvi delat (sa šlagom) za oni nikoliko minuta kroz kolko prokuri jedna terinica šlaga šta se nađe na šanku od delata u onomen trenu na koji moraš nabasati, ako si sritne ruke, jedan oli najviše dva puta u jednom šladunu.

... I to, dolje je nas nikolicina u tomen ritkomeo dodajaju uživala, evo ti bane jedan šta je bija osta na rivi. Ferma se uz naš stol, pa će nam:

— Jeste li vidili zoološki vrt?!

— Oni na Šubičevcu?

— Ne! Već oni, tute dolj, na rivi.

Kada smo, poslin toga, platili naše delate, krenili smo put rive — šta! U jednom derdinetu vrglo nika gožda, ka oveču kebu, pa ti se po otoj kebi uzverala dica. Oni što su na vrhu ne moru saći od onj dolj, pa stoju di su se našli i zvraruju oko sebe, a oni dolj, tili bi se uspeti na vr, ali ne moru od oni gori, pa jik gledaju cilo vrime u šjole od postola. Svit šta je oko te kebe i uzverane dice posija na nuke klupe brez naslona. gleda u dicu, u one na vrvu.

— Prava slika ka prđ kapunberaman od muna, reče jedan, s kojim se složimo, jer se stvarno nako penju mune i svit jik nako gleda, poslin čega se nismo tute zadržavali, nego poglegli nikoliko dir rivot.

S otin te, druže uredniče, za ovj put lipo pozdravjamo uz stisak ruke

Mi sa klupa na rivi

Građani pišu

„Braća Artus“ u Mandalini

Upravo kada je u »Vjesniku« objavljen napis »Artus dletan-tus« (VII. 1958.) na svom putu po Jugoslaviji stigao je riječki variete »Braća Artus« u Mandalinu, gdje je dvije večeri izveo svoj program.

Jedino što se u tom programu može pogledati, i što zbija predstavljaju artizam jeste točka balansiranja na žici, koju savsim sigurno izvod: jedna artistica. Međutim, ta jedina točka ne opravdava čitav program, jer sve ostalo ne samo da ne zaslužuje da se pogleda nego je dapače i izrazito štetno. Naime, program koji izvođi ta »artistička grupa« upravo je sušta protivnost onome, što bi trebalo da kod publike razvije smisao za humor, za vještinu i za lijepo. A to ostalo bilo je par »šala«, kojima se nitko živ u dvorani nije nasmišao, nekoliko »artističkih« točaka, koje može izvesti svaki pionir u DTO »Partizan«, te dvije - točke, koje bi trebalo dočarati naše narodne igre, egzotičke plesove, francuski cancar, a koje izvode tri polunage plesačice u bičnim kostimima. Sve u svemu program je bio neukusan i prema tome odgojno potpuno štetan, naročito zbog toga što veći dio publike čine djeca.

Bilo bi vrlo korisno kad bi se netko od mjerodavnih pobrinuo za to, da se publika okolnih mjesta poštedi od nastupa ovog »vivosko artističkog ansamblak«.

V.M.

BRODOVI U LUCI

U subotu je iz luke isplavio »Žužemberk« nakon iskrcaja uglja iz SSSR-a. U luci se nalaze brodovi: švicarski brod »Cruseiro Do Sul« ukrcava 11.000 t kukuruza za Englesku, »Plitvice« iskrcava 6.000 t uglja iz SSSR-a, engleski brod »Leo« ukrcava 500 kubika bukovine za Englesku, američki brod »Penn Trader« je uplovio sa 10.000 t pšenice iz USA, talijanski brod »Giovanna T.« vrši ukrcaj cinkkoncentrata za Francusku, njemački brod »Christiana Schulte« ukrcava mekinje za Englesku, dok talijanski brod »Maria Dolores« ukrcava veću količinu barita za USA.

KIOSK BEZ PRODAVAČA

Već treć tjedan je na najprometnijem dijelu Baldekina, na inicijativu zbora birača postavljeni novi kiosk za prodaju štampe i cigareta. Iako je bilo predviđeno da kiosk proradi 1. VII., građani su i dalje primorani, da za novinu ili nekoliko cigareta pješače petnaestak minuta do prve trafike u gradu. Možda za to postoje i objektivni razlozi, ali bi ipak tom problemu trebalo pokloniti više pažnje. (Z)

ZAHVALE

Izražavam najtopliju zahvalnost dr. Filipoviću, dr. Galici i dr. Krnjeviću, kao i ostalom osoblju Kninske bolnice koji su pokazali punu pažnju i požrtvovanje prilikom izvršenja teške operacije nad mojom majkom.

Još jednom svima zahvaljujem na uspješnoj operaciji.

Prof. Momir Šolaja

Povodom smrti naše neprežaljene supruge, majke, sestre i bake

KARMELE ZJACIĆ rođ. Maričić izražavamo ovim putem toplu zahvalnost dr. Postružniku i dr. Monti koji su ulagali velike napore da bi pokojnici oлакšali patnje za vrijeme njene bolesti.

Također zahvaljujemo prijateljima i znancima, koji su poslali vijence, izrazili nam sauteče i dragu nam pokojnicu ispratili na vječno počivalište.

Ožalošćena obitelj

Joso Zjacić

Kinematografi

SLOBODA: do 12. VII. češk. film — DOBRI VOJAK ŠVEJK — I. dio, a od 13-16. VII. češk. film — POKORNO JAVLJAM.

TESLA: zatvoreno zbog preuređenja.

Mali oglasnik

SATTOVI IZ HRVATSKOG I ENGLESKOG JEZIKA. Apsolventica filozofije daje satove iz hrvatskog i engleskog jezika. Za informacije obratiti se Redakciji »Šibenskog lista«.

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

Savjet za školstvo

RASPISUJE NATJEČAJ

za popunu slijedećih radnih mjesta

PEDAGOŠKI CENTAR ŠIBENIK

1 pedagoga (svršeni fakultet i najmanje 5. god. službe)

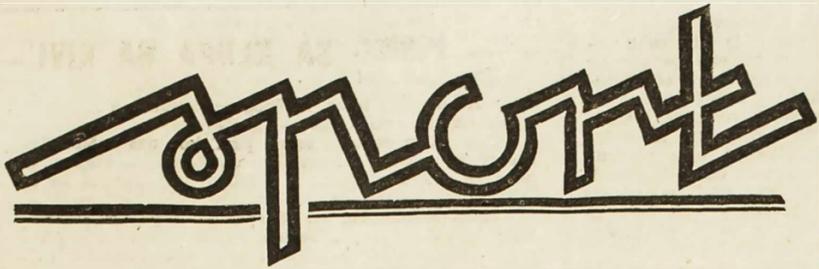
1 tajnika (prosvjetni radnik sa 5 god. službe).

ĐAČKI DOM TIJESNO

1 odgojitelj (muškarca — svršena učitelj. škola).

Prednost imaju samci. Odgojitelju osiguran stan — hrana u đučkom domu uz režijske cijene, ima i poseban dodatak.

Rok podnošenja molbi sa potrebnim dokumentima do 1. VIII. 1958. god.

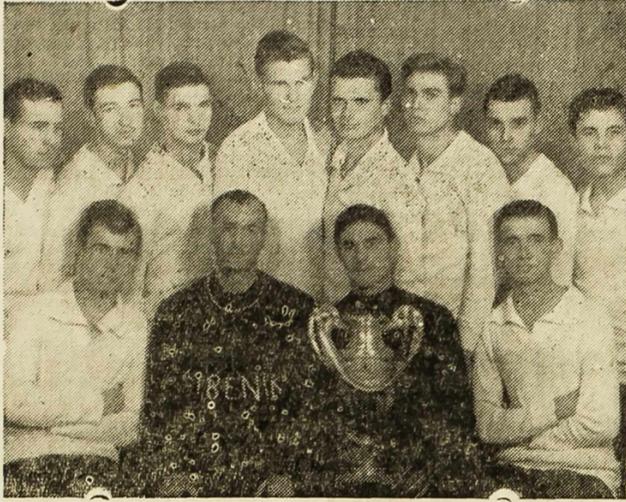

Juniori „Šibenika“ prvaci NR Hrvatske

Polufinale FNRJ u Šibeniku

Mlada jedanaestorica »Šibenika«, učinila je zaista veliki podvig — zasluženo je osvojila naslov prvaka NR Hrvatske u nogometu i time stekla pravo da sudjeluje u polufinalnom natjecanju za prvenstvo države. U jednom od dviju polufinalnih grupa »Šibenik« će se na domaćem terenu natjecati sa »Rudarom« (Trbovlje), »Veležom« (Mostar), te sa drugoplasiranom ekipom Srbije »C. Zvezdom«. Polufinale će se održati 10., 11. i 13. o. mj. na stadionu »R. Končar«.

Na finalnom prvenstvu Hrvatske u Zagrebu postignuti su ovi rezultati — »Šibenik« - Zagreb 3:0, Dinamo - Šibenik 0:0, Dinamo - Zagreb 5:1. Ekipa »Šibenika« predvela je veoma lijep nogomet u susretu sa »Zagrebom«, dok je u utakmici sa favoritom prvenstva »Dinamom« uspjela održati neriješen rezultat. Na taj način »Šibenik« je postigao tri uz ni jedan primljeni zgoditak. Ekipa »Šibenika«, koja je osvojila naslov prvaka, igrala je u ovom sastavu: Ivčić, Panjkota, Rupić, Ča-

NAJBOLJI — Ekipa »Šibenika«

leta, Mikulandra, Runjić, Perak, Miljević, Bakotić, Orošnjak, Lasan. Za osvojeno prvenstvo podmladka Hrvatske u nogometu »Šibenik« je dobio prelazni pehar Nogometnog saveza Hrvatske, koji je dosad posjedovao splitski

»Hajduk«. Pored još jednog manjeg pehara, svi igrači »Šibenika« nagrađeni su pozlaćenim plaketama.

„MORNAR“

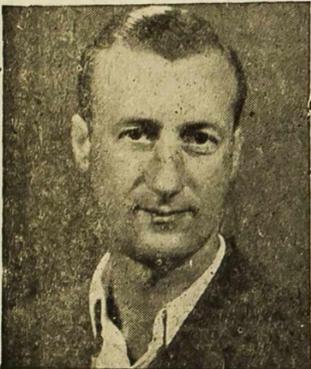
najuspješniji

Povodom proslave Dana borca i petnaestogodišnjice bitke na Sutjesci održana je tradicionalna jedrilicaška regata u organizaciji jedrilicaškog kluba »Mornar« Šibenik na pruzi Šibenik - Zlarin - Vodice - Šibenik. U regati su učestvovali slijedeći klubovi: »Labud« Split, »Zak« Betina, te domaći »Val« i »Mornar« s ukupno 34 broda. Tokom čitave regate prevladalo je umjereni vjeter, koji je uvjetovao ogorčene borbe za svako pojedino mjesto u svim klasama. U nacionalnoj klasi L-5 startalo je 6 brodova. Nakon uzbuđujuće borbe pobjedio je brod »Lebić« društva »Labud« iz Splita s kormilarom Jukićem. Drugo mjesto zauzeo je brod »Dvanjka« (»Mornar«) s kormilarom Skorinjom Antom. U internacionalnoj klasi »Zvijezda« pobjedio je Stanko Belamarić (»Mornar«) s brodom »Goranka«. Drugo mjesto zauzeo je Burkin Josip (»Zak«), a treće Junaković Joso (»Mornar«). Najjača konkurencija bila je u klasi O-yola, gdje je startalo 11 brodova. Pobjedio je uvjerljivo Cinoti Eduard (»Mornar«) s brodom »Jadrinac«, drugi je Fabris (»Labud«) s brodom »Dvanjka«. Treće mjesto zauzeo je Berović Branko (»Mornar«) s brodom »Lestavica«. U klasi »Šljuka« vrlo lako je pobjedio Periša (»Mornar«) s brodom »Ročni«. U klasi »Kadet« pobjednik je Škevin (»Zak«). Istoga dana uveče na zajedničkoj večeri pobjednicima u pojedinim klasama podijeljeni su ukusni pokali, što za klasu »Zvijezda« pokal općinskog i kotarskog odbora Saveza boraca, za »L-5« pokal Saveza sportova kotara, a kod »O-yola« i »Kadeta« tvornice elektroda i ferolegura Šibenik.

Organizacija regate bila je na visini. (S.)

RUKOMETNI TURNIR

U čast Dana borca održan je na igralištu ispred osmogodišnje škole »Simo Matavulj« rukometni turnir između garnizona JNA i reprezentacije grada. U borbenoj i oštroj igri pobjedu je iznijela gradska reprezentacija sa rezultatom 16:13 (6:5). Igrači garnizona JNA doživjeli su svojim protivnicima da im u više navrata probiju »zonu«, te samo izvršnom golmanu Brajkoviću, koji se dopao sjajnim paradama, mogu zaahvaliti što nisu doživjeli veći poraz. Gradska reprezentacija imala je najbolje igrače u Stipčeviću, graditelju igre i realizatoru, te donekle Bukiću i Petkoviću. Ovaj posljednji naročito se istakao pred kraj utakmice, kada je postigao 3 zgoditka. Susret je s manjim grješkama vodio Knežić. Z.

NAJZASLUŽNIJI ZA USPJEH — Stojan Mileta

POBJEDA GIMNAZIJE U STOLNOM TENISU

U prostorijama STK »Šibenik« održan je revanš susret u stolnom tenisu između reprezentacije Gimnazije i Baldekina. Gimnazija je pobijedila sa 5:3. U ekipi pobjednika najviše se istakao Berović, a kod poraženih Jakšić. (Z)

U KNINU JE ODRŽANO KOTARSKO STRELJAČKO NATJECANJE

Streljački odbor kotara Šibenik organizirao je kotarsko streljačko takmičenje, koje je održano 22. juna u Kninu na veoma pogodnom streljačkom poligonu »Boško Žunić«. Nažalost, natjecanju se odazvao vrlo mali broj streljačkih društava. Osim ekipa iz Šibenika i Knina, drugih nije bilo, čak ni obližnja družina iz Siverića nije nastupila. Gađanje je trajalo 6 sati a održano je po oblačnom i prilično sparnom vremenu. Organizacija takmičenja bila je na visini.

U gađanju »Titova meta« iz trostava pobjedili su strijelci iz Šibenika. Svaka družina je nastupila sa po dvije ekipe po tri člana. Poredak ekipa je slijedeći: 1. Šibenik I. sa 586 krugova, 2. Knin I. 584, 3. Šibenik II. 517 i 4. Knin II. sa 456 krugova. Od pojedinaca najbolji je bio Mišo Jurčić iz Šibenika sa 221 krugom, slijedi Miloško Dronjak i Milan Glumičić sa 207 oba iz Knina.

Gađajući u »Narodnoj meti« pobjedili su Kninjani. Ekipa su se ovako plasirale: 1. Knin I. 227 krugova, 2. Šibenik II. 205, 3. Knin II. 203, 4. Šibenik I. 202 kruga. U ovoj disciplini i pojedinačno su bili bolji strijelci streljačke družine »Boško Žunić« iz Knina. Prvi je pukovnik Miloško Dronjak sa 79 krugova, drugi major Rade Kovačević sa 76, a treći Vilim Šoda iz Šibenika sa 75 krugova.

Najbolje plasirani pojedinci učestvovali su na republičkom streljačkom natjecanju. (m)

NATJECANJE U GADANJU ZRAČNOM PUSKOM

U čast prolave na Tjentištu i Dana borca, streljačka družina »Boško Žunić«, organizirala je u Kninu, na igralištu »Dinara« natjecanje u gadanju zračnom puskom. U ovom natjecanju sudjelovali su pioniri, omladinci i odrasli članovi. (AM)

„Šibenik“ - „Dinara“ 8:2

Pr. premajući se za kvalifikaciona takmičenja »Šibenik« je u nedjelju odigrao prijateljsku nogometnu revanš utakmicu na stadionu »Rade Končar«. Golove su postigli za »Šibenik«: Šupe 3, Tedling 2, Luštica, Rak i Stošić, a za goste Pupovac i Tilić.

Pred oko 400 gledalaca sudio je Crnogača Miro iz Šibenika. »ŠIBENIK«: Arab, Cvitaković, Jelenković, Živković, Iljadica, Tembačaj, Šupe, Ivančić, Luštica, Tedling i Stošić.

»DINARA«: Vukčević, Drpa, Mrde, Novaković, Tišma, Barišić, Muždalo, Bjegović, Tilić, Urukalo i Pupovac.

»Šibenik« je zaigrao slabije nego prošle nedjelje u Kninu. Svi igrači igrali su ispod svojih mogućnosti, a osim toga nisu se dovoljno zalagali. Ovakav rezultat plod je veće rutine. »Dinara« je igrala znatno bolje nego prošle nedjelje, a naročito prvo poluvremene. Mnogo bolje su pokrivali protivničke igrače. Imali su prilike da postignu više zgoditaka, ali mladi navalni igrači nisu imali dovoljno snalazljivosti pred vratima. Gosti su dva puta pogodili vratnicu. Svi igrači igrali su požrtvovno. Od ostalih boljom igrom su se istakli Tilić, Barišić i mladi vratar Vukčević. Ovaj susret kao i prošli protekao je u veoma fer i nadasve prijateljskoj igri.

DINARA - RUDAR 3:3

U čast proslave Dana borca, u Kninu je odigrana prijateljska nogometna utakmica između kninske »Dinara« i siverićkog »Rudara«. Susret je odigran na igralištu »Dinara« pred nekoliko stotina gledalaca i završio se rezultatom 3:3. U prvom poluvremenu gosti su povelili u daljnjem toku igre povisili rezultat na 2:0. Poslije odmora pao je i treći gol u korist »Rudara«. Izgledalo je da će »Dinara« pretrpjeti katastrofu. Međutim, igrači »Dinara« u nastavku poduzimaju niz vrlo opasnih akcija iz kojih su postignuta tri veoma lijepa gola.

»Dinara« je u II. poluvremenu imala još nekoliko povoljnih prilika, ali h navalni igrači nisu znali iskoristiti. Igra je, osobito u drugom poluvremenu, bila brza i uzbuđujuća. (AM)

POUKA - ZANIMLJIVOSTI - ZABAVA

»MJESEČEVE BOLESTI

Doktor Lordon (Lordon), predsjednik američkog udruženja ljekara-specijalista za grudne bolesti, izjavio je nedavno da eventualni let na Mjesec ne postavlja niz problema samo za astronautičare, već i ljekare. Budući putnici na Mjesec moraju biti veoma oprezni i spremni da savladaju teškoće na koje bi, u zdravstvenom pogledu, mogli naići u slučaju da na Mjesecu postoji izvjestan biljni svijet. Mada se smatra da na Mjesecu uopće nema života, doktor Lordon ne isključuje mogućnost postojanja nižih biljnih vrsta, kao što su gljive i spore koje mogu da budu veoma opasne. To istovremeno znači da budući putnici na Mjesec mogu pri svom povratku da prenesu na Zemlju bolest koje su nama potpuno nepoznate i protiv kojih se ne bi odmah mogle poduzeti odgovarajuće mjere. Prvi čovjek koji će putovati na Mjesec trebalo bi da bude ljekar koji zna kako, bez štetnih posljedica, treba postupati sa svim organizmima koji mogu da izazovu oboljenja, a u koje spadaju i ti primitivni oblici života.

dan uređaj za brzo sušenje fotografiskih filmova i ploča. Italijan Rinaldi donio je u Brisel električni čistač c.pela. Pomoću njega cijele se mogu očistiti a da se ne skidaju s nogu.

PODMORNICA U RIBARSKOJ MREŽI

Kapetan britanskog ribarskog broda »Sveta Klara« doživio je da u svojim mrežama vidi najveću »ribu« kakvu dosad, sigurno, nije ulovio nijedan ribar. Njegov brod vukao je za sobom dubinsku mrežu negdje u blizini Sili Ostrva, ju-

gozapadno od Engleske, kad su se znenada užad mreže jako zategla, kao da će popucati. Kasnije se utvrdilo da je njegova rekordna lovinu britanska podmornica »Teredo« čija se kupola zaplela u mrežu. Zapovjednik podmornice odmah je isplavio na površinu da bi ispitao zbog čega je podvodna plovidba iznenada onemogućena. Ni ribarski brod ni podmornica nisu pretrpjeli nikakvu štetu. Pošto je pozdravio »srećnog ribara«, komandant podmornice zatvorio je kapak na kupoli, zaronio i produžio put.

(Sedma Sila)

ŽENA I DOM

Kako iskoristiti naše dragocjeno vrijeme

Danas sve prolazi brže, mnogo brže nego prije pedeset godina, a nažalost imamo manje vremena.

Žena je u našem društvu stupila u prve redove na svakom polju aktivnosti, ali to ju je dovelo i do akutnog pomanjkanja vremena, jer su najčešće i nadalje njoj na brizi ostali radovi u domaćinstvu, djeca, i t.d. Osim toga svaki dan nam donosi i nove dužnosti i zanimanja. Želja za radom, upoznavanjem i proširivanjem svojih horizontata karakteristična je za današnje ljude.

Tako s jedne strane nestaje naše slobodno vrijeme, a s druge strane, nakupljaju se obaveze, stalne ili privremene dužnosti. Kako da tome doskočimo? Rješenje se može naći u mnogo sitnica, koje će se vremenom djelovati na naš život i raspored i konačno nas uvjeriti, da je vrijeme rastezljivo i da ga moramo nastojati iskoristiti, da tako kažem, u dubinu, kad ga već ne možemo proširiti.

Ako zbilja želimo učiti bilo jezike ili školu ili nešto drugo, što nas interesira, odredimo vrijeme, u koje možemo svaki dan raditi, i — ako želimo uspjeti, držimo se uporno toga. Kad započnemo budimo spremni na jednu malu krizu, koja će svakako nastupiti kad je splanse oduševljenje i iskrsnu pr-

ve teškoće. Ali, kad tu krizu prebrodimo, još ćemo više zavoljeti rad i nastaviti ga s većim oduševljenjem.

Naučimo se koristiti ostatke vremena. Često završimo jedan posao, a još nam preostaje vremena, dok moramo izaći ili prihvatiti se nečega drugog. Imajmo uvijek pri ruci kakvu sitnicu, koju moramo urediti. Ili, oni koji putuju svaki dan na rad, sigurno gube mnogo vremena na čekanju i vožnju. I to vrijeme možemo iskoristiti. Nastojmo uvijek unaprijed planirati što ćemo raditi kroz to vrijeme. Vidjet ćemo, da možemo mnogo!

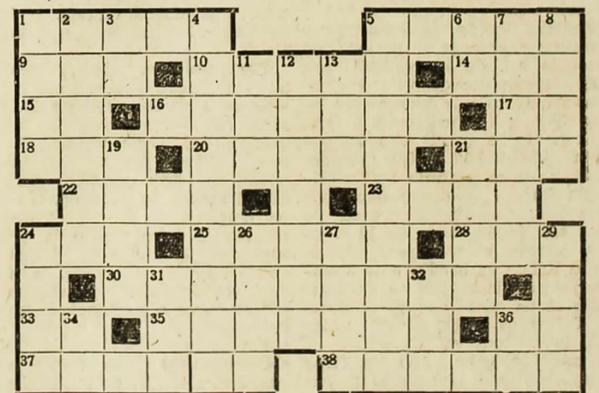
U planskom korištenju vremena, potrebna nam je i velika točnost. Već smo se uvjerali, da nam nekad 15-20 minuta, koje smo zakašnili ujutro, prave zbrku kroz cijeli dan. Tačnost i brzinu moramo usvojiti, da nam one postanu naprosto navike. Svaki posao nastojmo obavljati što brže. Eliminirajmo nepotrebne kretnje, a isto tako ne odgađajmo ono, što možemo odmah izvršiti.

Izbjegavajmo preklade u radu i ne ostavljajmo nedovršeno ono, što smo započeli. Na koncu, održavajmo red, da ne rubimo dragocjeno vrijeme tražeći stvari.

Ne zaboravimo tih par sugestija; vremenom postat će nam one dragocjene navike.

Križaljka

VODORAVNO: 1. konjski trk, 23. zao, 24. kratica za: »kotsarski narodni odbor«, 25. kemijski elemenat, znak Di, 28. kradljivci vrsta dragog kamena, 14. prijeteći vremen, 15. kemijski simbol za lantan, 16. naš kompozitor imenom Jakov (»Mila Gojsalića«), 17. lična zamjenjica, 18. konji u nar. pjesmi, 20. vrsta kape, 21. otok na Jadranu, 22. strano žensko ime, 23. zao, 24. kratica za: »kotsarski narodni odbor«, 25. kemijski elemenat, znak Di, 28. kradljivci vrsta dragog kamena, 14. prijeteći vremen, 15. kemijski simbol za lantan, 16. naš kompozitor imenom Jakov (»Mila Gojsalića«), 17. lična zamjenjica, 18. konji u nar. pjesmi, 20. vrsta kape, 21. otok na Jadranu, 22. strano žensko ime,

FRANCUSKI HELIKOPTER POSTAVIO TRI SVJETSKA REKORDA

Francuski helikopter t. p. »Seva« tukao je nedavno tri svjetska rekorda u letu u visinu. »Seva« je dosadašnji rekord u apsolutnoj visini za helikoptere (9076) oborila time što se za 35 minuta spela na visinu od 11.000 metara. Pored toga, ona je postavila i nov rekord u visini s korisnim teretom (9500), pri čemu je nosila dvije osobe. Najzad, njoj je pripao i rekord u brzini uspinjanja, jer je za svega deset minuta dostigla visinu od 6.000 metara.

NA SAJMU PRONALAZAKA U BRISLU

U Brislu se, uz učešće 19 zemalja, održava Sedmi međunarodni sajam pronalazaka. Na sajmu je izloženo 1.100 zanimljivih i praktičnih pronalazaka.

Francuzi su, između ostalog, izložili kupaci kostim kroz koji koža može da pocrni kao da je direktno izložena suncu, mada je sam kostim neproziran.

Holandija, zemlja bicikla i biciklista, prikazala je jedno pravo »tehničko čudo« koje, montirano na vozilo, istovremeno služi kao kočnica i ubrzivač. Vozač samo mora da zna na kom mjestu treba da pritisne. Holandski pronalazak je i žilet za brisanje kojim se čovjek ne može posjeci, a koji je oštiji od svih instrumenata za brisanje.

Finci su pronašli nove metode za sušenje i izložili su nekoliko aparata za sušenje ruku, kao i je-

OKOMITO: 1. mjesto nedaleko Koprivnice, 2. grad u Srbiji na teritoriju kotara Sombor, 3. nota iz solmizacije, 4. bos., 5. nauka o gradnji i sastavu tijela, 6. kemijski simbol za erbij, 7. Navada, 8. vrsta mirodije, 11. vrsta pjesme u jap. poeziji, 12. ruski skladatelj (»Knez Igor«), 13. dalmatinski oblik muškog imena, 19. mjesto u Srjemu, 21. pročišćen i obijeljen pamuk, 24. planina na Kordunu (1182 m), 26. drveće za kopkanje po usima, 27. pronalazak, 29. bilježnica, 31. kratica za: omladinski sportski klub, 32. uzročni veznik, 34. kemijski simbol za mazurij, 36. jedinica za mjerenje električnog otpora.

Rješenje križaljke iz prošlog broja. Vodoravno: 1. skorup, 6. Zlarin, 9. ila, 12. srpanj, 14. oza, 15. ka, s, 17. tor, s, 19. on, 20. a-val, k, 23. Avila, 25. ilustratori, 26. droga, e, 27. stari, 29. ri, a, 30. eta, a, 32. A(dam) B(ojanić), 33. Est, 35. Atila, 37. ila, 38. strip, 39. kurir.

Inicijali okomito: 36. A(nte) K(ovačić), (J.V.)

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 435-70-1-7

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din.

Tisak: »ŠTAMPA« - Šibenik